

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 546)

Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/755)

T.C.

Başbakanlık

30.10.1990

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K.K. Gn. Md. 07/101-92/05450

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 22.10.1990 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ve gerekçesi ile anlaşma ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Yıldırım Akbulut

Başbakan

GENEL GEREKÇE

İtalya Cumhuriyeti, ekonomik ve ticarî ilişkilerimizin geliştirilmesi arzulan bir Devlettir. Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti arasındaki sermaye, teknoloji ve hizmet hareketlerinin, her iki Devletin de refahına büyük bir katkıda bulunduğu kuşkusuzdur. Bu amaçla, söz konusu faktörlerin daha büyük bir hareketliliğe kavuşturulmasında, Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel olma Anlaşması önemli bir rol oynayacaktır.

Anlaşmanın, kapsamına aldığı hükümlerle çifte vergilendirmeyi ve vergi kaçakçılığını nasıl önlediği, muhtelif gelir unsurlarının hangi Devlette ne şekilde vergileneceğine ilişkin düzenlemenin nasıl yapıldığı ilişikte yer alan madde gerekçelerinde ayrıntılarıyla açıklanmıştır. Bununla beraber, bu Anlaşmanın ana amaçları, gelirin iki Devlette çifte vergilendirmesini önlemek; gelirin ikamet veya kaynak Devletten yalnızca birinde vergilendirilmesini sağlamak, eğer bu mümkün olmazsa iki Devlet arasındaki vergilendirme yetkisini paylaştırmak; yabancı Devlette yatırım yapan, teknoloji ve hizmet sunan kişilerin o Devletin mükelleflerine kıyasla daha ağır vergilendirilmesine engel olmak; böylece teşebbüslerin risk almadan önce ileride karşılarına çıkabilecek her türlü vergi ile ilgili mükellefiyeti hesaplayabilmelerini sağlamaktır. Bu durumda, İtalyan yatırımcılar için Türkiye, Türk yatırımcılar için ise İtalya daha cazip hale gelecektir.

Ayrıca bu Anlaşma, “vergi kaçakçılığına engel olma”yı da kapsamına alarak, vergi mükellefiyetlerini tam olarak yerine getiren mükelleflerin, getirmeyenler karşısında maruz kalacakları haksız rekabeti önlemeyi de amaçlamıştır.

Türkiye, AET ve OECD üyesi ülkelerin bir çoğu ile çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşmalarla Türkiye, Batı Dünyası ile vergileme alanında önemli bir bütünleşme sağlamıştır.

KANUN TASARISININ MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Madde hükmü ile Anlaşmanın onaylanması uygun bulunmaktadır.

Madde 2. — Yürürlük maddesidir. Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğini amirdir.

Madde 3 . — Yürütme maddesidir. Kanun hükümleri Bakanlar Kurulu tarafından yürütülecektir.

ANLAŞMA MADDELERİNİN GEREKÇELERİ

Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması, 30 maddeden meydana gelmiştir. Ayrıca, Anlaşmanın bir cüzünü oluşturan 8 fıkralık bir “Protokol” Anlaşma maddelerinin sonuna eklenmiştir. Anlaşma metninin maddeleriyle Protokol fıkralarının gerekçeleri aşağıda belirtilmiştir.

Madde 1. — Kişilere İlişkin Kapsam :

1 inci madde hükmü gereğince, bu Anlaşma Âkit Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olan kişilere uygulanacaktır.

Diğer bir ifade ile bu Anlaşma, milliyet farkı gözetilmeksizin, Âkit Devletler (İtalya ve Türkiye)’den birinde veya her ikisinde mukim olan kişileri kapsamına almaktadır.

Madde 2. — Kavranan Vergiler :

Bu madde, Anlaşmanın kavradığı vergilerin tespitinde ve tarifinde açıklığı temin etmek amacıyla gütmemektedir.

Maddenin 1 inci fıkrası, Anlaşmanın, ne şekilde alındığına bakılmaksızın, Âkit Devletlerden herhangi biri, politik, alt bölümü veya mahallî idaresi namına gelir üzerinden alınan vergilere uygulanacağını belirtmektedir.

2 nci fıkra, gelirden alınan vergilerin kapsamını çizmektedir.

3 üncü fıkra, Anlaşmanın, Âkit Devletlerdeki halihazır vergilerden hangilerine uygulanacağını belirtmektedir. Anlaşma kapsamına giren vergilerin; İtalya Cumhuriyetinde: Kaynakta tevkif suretiyle tahsil edilsin veya edilmesin gelir, kurumlar ve mahallî gelir vergileri; Türkiye Cumhuriyetinde ise: Gelir ve kurumlar vergileri, savunma sanayii destekleme fonu, sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik fonu ile çıraklık, meslekî ve teknik eğitimi geliştirme ve yayınlama fonundan ibaret olduğu belirtilmiştir.

4 üncü fıkra, Anlaşmanın imza tarihinden sonra halihazır vergilere ilaveten veya onların yerine alınmaya başlanan ve mevcut vergilerle aynı nitelikte olan veya onlara önemli ölçüde benzeyen vergilerin de Anlaşma kapsamına girdiğini hükme bağlamaktadır. Fıkra metni, ayrıca, Âkit Devletlerin yetkili makamlarının, vergi mevzuatındaki önemli değişiklikleri birbirlerine bildirmelerini de öngörmektedir.

Madde 3. — Genel Tanımlar :

Bu maddede, Anlaşmada kullanılan terimlerin yorumu için lüzumlu genel tanımlar yer almaktadır.

Bu maddede sırasıyla “Türkiye”, “İtalya”, “bir Âkit Devlet”, “diğer Âkit Devlet”, “vergi”, “kişi”, “şirket”, “vatandaş”, “bir Âkit Devletin teşebbüsü”, “diğer Âkit Devletin teşebbüsü”, “yetkili makam” ve “uluslararası trafik” terimlerinin tanımı yer almaktadır.

“Türkiye” terimi, kıta sahanlığındaki ekonomik faaliyetlerin vergilendirilmesini kapsayacak şekilde tanımlanmıştır.

Bu maddenin 2 nci fıkrasında, Anlaşmada tanımlanmamış terimlerin, Âkit Devletlerden her birinin iç mevzuatındaki anlamları taşıdığı belirtilmiş ve Anlaşmada boşluk kalmaması sağlanmıştır.

Madde 4. — Mukim :

Anlaşmanın pek çok maddesinde Âkit Devletlerden vergileme yetkisi, doğrudan doğruya “mukim” kavramına göre çözümlenmektedir. Bu çerçevede, gerçek ve tüzelkişilerin hangi Devletin mukimi addedileceği hususu büyük bir önem arz etmektedir.

Maddenin 1 inci fıkrasında, gerçek ve tüzelkişiler arasında ayırım yapılmaksızın, bu Anlaşmanın amaçları bakımından; ikametgâh, ev, kanunî merkez, iş merkezi veya benzer yapıda diğer herhangi bir kriter nedeniyle vergi mükellefiyeti altına giren kişi, mukim addedilmektedir. Gelir Vergisi Kanunumuz Türkiye’de yerleşmiş gerçek kişileri, Kurumlar Vergisi Kanunumuz ise kanunî veya iş merkezi Türkiye’de bulunan kurumları tam mükellef addettiğinden, 1 inci fıkra hükmüyle vergi hukukumuzda tam bir paralellik sağlanmaktadır.

Fakat, 1 inci fıkranın sonuna eklenen bir cümle ile bir Âkit Devlette sadece gelir elde ettiği için vergi mükellefiyeti altına giren kişiler mukim kapsamına alınmamıştır.

Maddenin 2 nci fıkrasında, gerçek kişilerin 1 inci fıkrada sayılan kriterler nedeniyle her iki Devletin de mukimi addedilmesi halinde, bu kişilerin hangi kıstaslar kullanılarak, yalnızca bir Devletin mukimi addedileceği hususu çözümlenmektedir.

Maddenin 3 üncü fıkrası, aynı sorunun gerçek kişiler dışında kalan kişilerde çıkması halinde, bu kişilerin fiilî iş merkezinin mukimliği tayininde esas alınacağını hükme bağlamıştır.

Bununla birlikte, bir kişinin fiilî iş merkezi bir Âkit Devlette, kanunî merkezi diğer Âkit Devlette bulunursa, kanunî merkezin fiilî iş merkezi sayılıp sayılmayacağını Âkit Devletlerin yetkili makamlarının karşılıklı anlaşmayla tespit edecekleri belirtilmiştir.

Madde 5. — İşyeri :

İşyerinin tanımına ilişkin bu madde son derece önemlidir. Bilindiği üzere, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarımız, dar mükelleflerce ticarî kazancın Türkiye’de elde edilmiş sayılması için kazanç sahiplerinin Türkiye’de işyerinin bulunması veya daimî temsilci bulundurması ve kazancın bu yerlerde veya bu temsilciler vasıtasıyla yapılan işlerden doğmasını şart koşmaktadır. Aynı şekilde, bu Anlaşmanın ticarî kazanca ilişkin olan 7 nci maddesinde de yalnızca işyerine atfedebilen ticarî kazancın kaynak devlette vergilenebileceği prensibi getirilmiştir. Madde, 6 fıkra ile hangi hallerde bir işyerinin kendini göstereceğini veya göstermeyeceğini bütün ayrıntılarıyla açıklamaktadır.

1 inci fıkrada, “işyeri” teriminin genel bir tanımı yapılmaktadır.

2 nci fıkrada ise, kapsama özellikle giren işyerlerine örnekler verilmektedir ki bunlar: Yönetim yeri, şube, büro, fabrika, atölye, maden ocağı, petrol veya doğalgaz kuyusu, taşocağı veya doğal zenginliklerin elde edilmesini sağlayan diğer yerlerdir.

Fıkranın (g) bendinde, süresi altı ayı aşan inşaat şantiyesi ile yapım veya montaj projesi veya bunlarla ilgili kontrol faaliyetleri, bir teşebbüs tarafından, hizmetli veya diğer personel çalıştırılmak suretiyle ifa edilen ve hizmetin ifa edildiği ülkede (aynı veya benzer proje için) herhangi bir 12 aylık dönemde toplam altı ayı aşan süre veya süreler devam eden (danışmanlık hizmetleri de dahil) sağlanan hizmetler işyeri kapsamına alınmıştır.

3 üncü fıkrada, işyeri sayılmayan haller belirtilmiştir.

4 üncü fıkrada, daimî temsilcilik düzenlenmiştir. Bu fıkraya göre, bir kişi teşebbüs adına mukavele akdetme yetkisine sahip olur ve bu yetkisini mutaden kullanırsa, söz konusu kişinin faaliyetleri teşebbüs için mal ve ticarî eşya alımı ile sınırlı olmadıkça, temsil ettiği teşebbüs bu Devlette bir işyerine sahip kabul edilecektir. Bunun yanı sıra, temsilcinin böyle bir yetkisi olmasa dahi, adına sürekli olarak mal sevkettiği teşebbüsün mallarını mutaden stoklaması halinde de, bu teşebbüs bu Devlette bir işyerine sahip kabul edilecektir.

Anlaşmada işyeri ve daimî temsilci ayrı ayrı maddelerde gösterilmeyip, her ikisi de “işyeri” maddesinde kavrandığından, bu fıkra hükmüyle, Gelir Vergisi Kanununun dar mükelleflerin ticarî kazançlarının Türkiye’de vergilendirilmesine imkân tanıyan daimî temsilciliğe ilişkin hükümleri Anlaşmaya yansıtılmış olmaktadır.

5 inci fıkra, bir Âkit Devlet teşebbüsünün diğer Âkit Devlette işlerini yalnızca, kendi işlerine olağan şekilde devam eden bir simsar, genel komisyoncu veya bağımsız statüye sahip bir başka acenta vasıtasıyla yürütmesi halinde, işyerinin var sayılmayacağı ile ilgilidir.

6 ncı fıkrada ise, iki ayrı Âkit Devlette mukim şirketlerin birbirlerini kontrol etmesinin, bunlardan herhangi birinin diğeri için bir işyeri oluşturmasına yeterli olmadığı belirtilmektedir.

Madde 6. — Gayrimenkul Varlıklardan Elde Edilen Gelir :

Bu madde, yalnızca gayrimenkul sermaye iratlarını değil, aynı zamanda gayrimenkullerin yaratabileceği her türlü gelir unsurunu (ticarî kazanç, zirai kazanç) da kapsamına almaktadır.

Bu çerçeve altında maddenin 1 inci fıkrası, gayrimenkul gelirlerinin vergileme hakkını gayrimenkulün bulunduğu Âkit Devlete bırakmaktadır.

2 nci fıkra, gayrimenkul varlık teriminin tanımı ile ilgilidir. Ancak, Anlaşmanın 12 nci maddesinde belirtilen gayrimaddi haklar ile gemiler, vapurlar ve uçaklar bu tanımın dışında tutulmuştur.

3 üncü fıkra, gayrimenkul varlığın doğrudan kullanımından, kiralanmasından veya diğer herhangi bir şekilde kullanımından elde edilen gelirin, bu gayrimenkulün bulunduğu Devlette vergilendirileceğini hükme bağlamaktadır.

4 üncü fıkra, 1 ve 3 üncü fıkra hükümlerinin, bir teşebbüsün gayrimenkul varlıklardan elde ettiği gelir ile serbest meslek faaliyetlerinin icrasında kullanılan gayrimenkullerden elde edilen gelire de uygulanacağını belirtmektedir.

Madde 7. — Ticarî Kazançlar :

Bu maddenin 1 inci fıkrası, ticarî kazancın vergilendirilmesinde esas ilkeyi getirmektedir. Buna göre ticarî kazanç, teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirilecektir. Ancak, faaliyetin diğer Âkit Devlette bir işyeri vasıtasıyla yürütülmesi halinde, kazancın, sadece bu işyerine atfedilebilen kısmı diğer Âkit Devlette vergilendirilebilecektir.

2 nci fıkra, işyeri kazançlarının hesaplanmasındaki esaslarla ilgilidir. Buna göre işyeri, bağımsız bir teşebbüs gibi ele alınacak ve benzeri teşebbüslerin benzeri koşullar altında elde etmesi gereken kazanç, söz konusu işyerine atfedilecektir. Böylece, işyeri-merkez ilişkilerinde emsaline göre yüksek veya düşük fiyatlandırmaya gidilirse, olaya müdahale edilip, gerçekçi fiyatların fatura edilmesine göre yeni bir vergi matrahı hesaplanacak ve vergileme bu matrah üzerinden yapılacaktır.

3 üncü fıkra, işyeri kazancından indirilecek gider unsurları ile ilgilidir. İşyerinin kazancı belirlenirken, işyerinin bulunduğu Devlette veya başka herhangi bir yerde yapılan yönetim ve genel idare giderlerinden verilen bir payı da kapsamına alan ve işyerinin amaçlarına uygun düşen giderler indirilebilecektir.

4 üncü fıkra, teşebbüs adına sadece mal ve ticarî eşya alımında bulunan işyerine, bu faaliyeti dolayısıyla kazanç atfolunamayacağı hakkındadır.

5 inci fıkra, ticarî kazancın, Anlaşmanın diğer maddelerinde belirtilen gelir unsurlarını da kapsamına alması halinde, ilgili madde hükümlerini saklı tutmaktadır.

Madde 8. — Uluslararası Taşımacılık :

1 inci fıkra, bir Âkit Devlet teşebbüsünün uluslararası trafikte, gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletmeciliğinden sağladığı kazançların yalnızca bu teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirilebileceğini öngörmektedir. Bir başka ifadeyle bu tür kazançlar kaynak Devlette vergiden istisna edilmektedir.

2 nci fıkra, 1 inci fıkrada benimsenen prensibin, ortaklık, bağlı işletme ve acentalar için de geçerli olduğunu hükme bağlamaktadır.

Madde 9. — Bağımlı Teşebbüsler :

Kurumlar Vergisi Kanunumuzun 15, 16 ve 17 nci maddelerinde düzenlenen örtülü kazanç ve örtülü sermaye ile ilgili olan bu maddede, birbirleriyle bağımlı olan teşebbüslerin, bağımsız teşebbüslere kıyasla farklı ticarî ilişkilere ve farklı fiyatlandırmalara yönelmeleri halinde, Âkit Devletlerin ne tür tedbirler alabileceği hükme bağlanmaktadır.

1 inci fıkra, birbirine bağımlı teşebbüslerin gerekli itinaı göstermeyip, bağımsız teşebbüsler arasında geçerli olacak fiyatlardan sapmaları halinde, vergi ziyasına uğrayan Âkit Devlete ek vergi alma hakkını vermektedir. Bu ek vergileme sonunda, diğer Devletin kendi mükellefi olan bağımlı teşebbüste yapacağı matrah ve vergi indirimleri ise 2 nci fıkrada düzenlenmiştir.

Madde 10. — Temettüler :

1 inci fıkra, temettülerin vergilendirilmesindeki genel ilke ile ilgilidir. Bir Âkit Devlet şirketi tarafından diğer Âkit Devlet mukimi bir kişiye ödenen temettülerin, bu diğer Âkit Devlette vergilendirileceği esas ilkedir.

2 nci fıkra, temettülerin, temettüyü ödeyen şirketin mukim olduğu, yani temettülerin doğduğu Devlette de vergilendirilebileceğini öngörmektedir. Kaynak Devlette diğer Devlet mukimlerine ödenen temettü üzerinden alınacak vergi gayrisafi temettü tutarının % 15'ini aşamayacaktır.

3 üncü fıkra, temettü teriminin tanımı ile ilgilidir.

4 üncü fıkrada, işyeri kazancının 7 nci madde (ticarî kazanç) çerçevesinde vergilendirildikten sonra, kalan kazanç üzerinden bu maddenin 2 nci fıkrasına göre de vergilendirilebileceği öngörülmektedir. Bu fıkra, Gelir Vergisi Kanunumuzun 94 üncü maddesinin A/7 numaralı bendiyle paralellik arz etmektedir.

5 inci fıkra, temettü lehdarının temettü dağıtan şirketin mukim olduğu Âkit Devlette bir işyerine veya sabit yere sahip olması ve elde ettiği temettüleriyle bu işyeri veya sabit yer arasında etkin bir bağlantı bulunması halinde, söz konusu temettülerin bu madde çerçevesinde vergilendirilmeyeceğine ilişkindir. Bu durumda, temettülerin temettü dağıtan şirketin mukim olduğu Devlette ve o Devletin iç mevzuatına göre vergilendirileceği hükme bağlanmıştır.

6 ncı fıkra, 4 üncü fıkra hükümleri saklı kalmak üzere, bir Âkit Devletin, kendisinden kazanç elde eden ve diğer Âkit Devletin mukimi olan bir şirketin dağıttığı temettüler üzerinden veya dağıtmadığı kazançlardan herhangi bir vergi alamayacağını amirdir. Böylece, kaynak Devletin vergileme yetkisi kurum kazancına uygulanmakta; fakat bu kurumdaki kâr payı elde eden kişilere doğru bir genişlemeye müsaade edilmemektedir. Fıkrada, temettünün, kazancın elde edildiği Devletin mukimlerine ödenmesi ve kazancın elde edildiği devletteki işyeri veya sabit yer ile temettü elde edilme olayı arasında etkin bir bağ bulunması hallerinin, kaynak Devlette vergilendirmeme prensibine istisna teşkil ettiği belirtilmektedir.

Madde 11. — Faiz :

1 inci fıkra, faizlerin vergilendirilmesinde genel ilkeyi öngörmektedir. Buna göre, faizi vergilendirme hakkı, lehdarın mukim olduğu Âkit Devlete ait olmaktadır.

Faizlerin doğduğu Devlete, faizin gayrisafi tutarı üzerinden azamî % 15 vergi alma hakkı tanıyan hüküm 2 nci fıkrada yer almaktadır.

3 üncü fıkrada, faiz teriminin kapsamı belirtilmektedir.

4 üncü fıkra, bir işyeri veya sabit yer vasıtasıyla elde edilen faizlerin bu maddede yer alan tavizli vergi oranına göre değil, işyerinin veya sabit yerin bulunduğu Âkit Devletin iç mevzuatına göre vergilendirileceğini belirtmektedir.

5 inci fıkra, faiz gelirlerinin ne zaman bir Âkit Devlette elde edilmiş sayılacağını hükme bağlamaktadır. Buna göre, ödeyicinin Devlet, politik veya idarî alt bölüm, mahallî idare, mukim veya bu Devlette bulunan bir işyeri veya sabit yer olması halinde, söz konusu faizin bu Âkit Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.

6 ncı fıkra, faiz miktarının belirlenmesinde muvazaa durumunu açıklığa kavuşturmaktadır. Fıkra hükmüne göre, muvazaa yapabilecek kişiler, aralarında özel ilişki bulunan faiz ödeyici ile faiz lehdarı ve her ikisiyle başka bir kişi olarak belirtilmektedir. Muvazaa durumu ise, özel ilişkinin olmadığı hallerde, kişiler arasında kararlaştırılan faiz miktarını aşan bir faizin ödenmesi olarak ortaya konmuştur. Bu halde fazla kısım, bu maddede tanımlanan ve indirimli vergiye tabi olan bir faiz sayılmayacak ve Anlaşmanın diğer hükümleri dikkate alınarak Âkit Devletlerin iç mevzuatına göre vergilendirilecektir.

Madde 12. — Gayrimaddî Hak Bedelleri :

1 inci fıkra, vergilemede genel ilkeyi öngörmekte; vergileme hakkını, ödeme yapılan kişinin mukim olduğu Devlete tanımaktadır.

2 nci fıkra hükmü, gayrimaddî hak bedellerinin elde edildiği Devlete de belli bir oranda vergi alma hakkı tanımaktadır. Bu oranın üst sınırı, Anlaşmada yüzde 10 olarak tespit edilmiştir.

3 üncü fıkra, gayrimaddî hak bedellerinin tanımı ile ilgilidir.

4 üncü fıkrada, bir işyeri veya sabit yer vasıtasıyla elde edilen gayrimaddî hak bedellerinin tavizli vergi oranına göre değil, işyerinin veya sabit yerin bulunduğu Âkit Devletin iç mevzuatına göre vergilendirileceği belirtilmektedir.

5 inci ve 6 ncı fıkralar, faizde olduğu gibi, gayrimaddî hak bedellerinin nerede elde edilmiş sayılacağı ve muvazaalı durumlarda nasıl vergilendirileceği ile ilgili özel hükümler öngörmektedir.

Madde 13. — Sermaye Değer Artış Kazançları :

6 ncı maddede tanımlanan gayrimenkul varlıkların elden çıkartılmasından doğan kazançların vergilendirilme hakkını, bu malların bulunduğu Âkit Devlete tanıyan hüküm 1 inci fıkrada öngörülmüştür.

Bir işyerinin aktifine dahil menkul varlıkların veya serbest meslek faaliyetinin icrasında kullanılan sabit yere ait menkul varlıkların elden çıkartılmasından doğan kazançları vergileme hakkının, bu işyerinin veya sabit yerin bulunduğu Âkit Devlete tanındığı, 2 nci fıkrada hükme bağlanmıştır.

3 üncü fıkra, bir Âkit Devlet mukimince uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak ve kara nakil vasıtaları ile bunların işletilmesine tahsis edilen menkul varlıkların satışından elde edilen kazançların, yalnızca gemi, uçak ve kara nakil vasıtalarını işletenin mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

4 üncü fıkra, maddenin 1 ila 3 üncü fıkralarında sayılanların dışında kalan varlıkların satışından doğan kazançların, söz konusu varlıkları elden çıkartanların mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirilmesini öngörmektedir.

5 inci fıkra, bir Âkit Devlet mukiminin, diğer Âkit Devlet mukimi bir şirketin ihraç ettiği hisse senedi ve tahvilleri (o Devletin menkul kıymetler borsasına kaydedilmiş hisse senedi ve tahviller hariç, diğer Âkit devletin bir mukimine devretmesinden elde ettiği kazançların, bu diğer Devletin iç mevzuatına göre vergilendirilmesine 4 üncü fıkra hükümlerinin engel teşkil etmeyeceğini öngörmektedir. Ancak, hisse senedi veya tahvillerin iktisabı ile elden çıkarılması arasındaki sürenin 1 yılı geçmesi durumunda, hisse senedi veya tahvili ihraç eden şirketin mukim olduğu Âkit Devletin vergi alma hakkı ortadan kalkar.

Madde 14. — Serbest Meslek Faaliyetleri :

Gelir Vergisi Kanunumuzun yanı sıra Kurumlar Vergisi Kanunumuzun da dar mükelleflerin serbest meslek kazançlarını vergi tevkifatına tabi tutması dolayısıyla 14 üncü madde, dar mükellef kurumları da kapsama alacak şekilde düzenlenmiştir.

Maddenin 1 inci fıkrasında, gerçek kişilerin elde edeceği serbest meslek kazançlarının, kazancı elde edenin mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirileceği hükme bağlanmıştır. Bununla beraber, bu kişinin diğer Devlette bulunan sabit bir yeri kullanarak icra ettiği serbest meslek faaliyetlerinden veya bu diğer Devlette 183 günü aşan faaliyet icrasından elde ettiği kazancın kaynak Devlette de vergilendirilebileceği hükmüne yer verilmiştir.

2 nci fıkrada, teşebbüslerin elde edecekleri serbest meslek kazançları için düzenleme yapılmış ve bir Âkit Devletin bir teşebbüsü tarafından serbest meslek kazancı elde edilmesi halinde, teşebbüsün yalnızca mukim olduğu Devlette vergilendirileceği hükme bağlanmıştır. Bununla beraber, söz konusu teşebbüslerin, kaynak Devlette bulunan bir işyerinden ve kaynak Devlette 183 günü aşan faaliyet icrasından elde ettikleri kazançların kaynak Devlette de vergilendirilmesine imkân tanınmıştır. Bu durumda vergileme, söz konusu işyerine veya kaynak devlette icra edilen hizmet ya da faaliyetlere atfedilebilen gelirle sınırlı olacaktır. Her iki durumda da bu teşebbüs, söz konusu gelir dolayısıyla bu diğer Devlette, Anlaşmanın 7 nci maddesi hükümlerine göre vergilendirmeyi, yani söz konusu gelir bu diğer Devlette bulunan işyerine atfedilebilmiş gibi vergilendirilmeyi tercih edebilecek ve bu tercih diğer Devletin söz konusu gelir üzerinden tevkif suretiyle vergi alma hakkını etkilemeyecektir.

3 üncü fıkrada, "serbest meslek faaliyetleri" teriminin tanımı yapılmıştır.

Madde 15. — Bağımlı Faaliyetler :

1 inci fıkrada, genel kuralı belirtmektedir. Fıkraya göre, hizmetin diğer Devlette ifa edilmemesi şartıyla bir Âkit Devlet mukimince elde edilen ücretler mukim Devlette vergilendirilecektir. Hizmetin diğer Devlette ifa edilmesi halinde, belli şartlarla kaynak Devletin de vergileme yetkisi doğabilecektir. Ancak söz konusu genel kural, bu Anlaşmanın 16, 18, 19, 20 ve 21 inci maddelerinde öngörülen hükümleri herhangi bir şekilde etkilemeyecektir. Bir başka ifadeyle, yönetim kurulu üyeleri, emekliler, kamu görevlileri, profesörler ve öğretmenler ve öğrenciler 15 inci maddeye göre değil; fakat kendileriyle ilgili maddelere göre vergilendirileceklerdir.

2 nci fıkrada, ücretin sadece mukim Devlette vergilendirilmesi için hangi şartların bir arada aranması gerektiği belirtilmektedir. Kaynak Devlette vergilendirme için, öngörülen şartlardan birinin ihlali yeterlidir. Bir başka ifadeyle; diğer Devlette hizmet ifa eden bir Âkit Devlet mukiminin bu diğer Devlette bir takvim yılı içinde toplam 183 günden fazla kalması veya ücretinin bu diğer Devletin mukimi olan bir işveren tarafından veya onun adına ödenmesi ya da söz konusu ödemenin, işverenin bu diğer Devlette sahip olduğu işyerinden veya sabit yerden yapılması halinde, ücretin ödendiği kaynak Devlet vergileme yetkisine sahip olacaktır.

3 üncü fıkrada, uluslararası trafikte işletilen bir gemi, uçak veya kara nakil vasıtasında çalışan personelin bu sıfatları dolayısıyla elde ettikleri gelirlerinin, gemi, uçak veya kara nakil vasıtasını işleten teşebbüsün mukim olduğu Devletçe vergilendirileceğini öngörmektedir.

Madde 16. — Müdürlere Yapılan Ödemeler :

Maddeye göre, bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette mukim bir şirketin yönetim kurulu üyesi olması sıfatıyla elde ettiği ücret ve diğer benzeri ödemeler şirketin mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirilebilecektir.

Madde 17. — Sanatçı ve Sporcular :

1 inci fıkrada, bir Âkit Devlet mukimi olan sanatçı ve sporcuların iştigal konularıyla ilgili şahsî faaliyetlerinden dolayı diğer Âkit Devlette elde ettikleri gelirlerin, bu faaliyetleri icra ettikleri diğer Âkit Devlette vergilendirilebileceğini hükme bağlamaktadır. Bu çerçevede, serbest meslek faaliyetlerini ve bağımlı faaliyetleri (ücretler) düzenleyen 14 ve 15 inci maddelerin hükümleri, sanatçı ve sporcular açısından geçerli kabul edilmeyecek; vergileme yalnızca 17 nci madde kapsamında yürütülecektir.

2 nci fıkraya organizatörlerle ilgili olup, sanatçı ve sporcuların iştiğal konularıyla ilgili faaliyetlerinden doğan gelirlerin sanatçı veya sporcuların kendilerine değil de bir başka gerçek veya tüzelkişiyeye yönelmesi halinde de vergilemenin faaliyetin icra edildiği Devlette yapılacağını belirlemektedir. Ancak, böyle bir durumda, ticarî kazançların, serbest meslek kazançlarının ve ücretlerin vergilendirilmesini düzenleyen bu Anlaşmanın 7, 14 ve 15 inci maddelerindeki hükümler dikkate alınmayacaktır.

3 üncü fıkraya, Âkit Devletlerden birinin resmî kaynaklarının önemli desteği ile diğer Âkit Devlette icra edilen sanatsal ve sportif faaliyetlerden elde edilen gelire 1 ve 2 nci fıkraya hükümlerinin uygulanmayacağını öngörmektedir.

Madde 18. — Emekli Maaşları :

1 inci fıkraya, geçmiş hizmetler karşılığında ödenen emekli maaşları ile sağlanan diğer benzeri menfaatlerin ve yapılan düzenli ödemelerin, kendisine ödeme yapılanın mukim olduğu Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

2 nci fıkrada, “düzenli ödeme” teriminin tanımı yapılmaktadır.

Madde 19. — Kamu Görevleri :

1 inci fıkranın (a) bendi, kamu görevi karşılığı yapılan ödemelerin, emekli maaşları hariç, yalnızca ödemeyi yapan Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

(b) bendi, (a) bendindeki kurala istisna getirmektedir. Hükme göre, hizmeti veren gerçek kişinin diğer Devletin mukimi olması ve hizmetin bu diğer Devlet sınırları içinde sunulması halinde, vergileme yetkisi bu diğer Devlete geçecektir. Ancak bunun için, hizmeti veren kişinin bu diğer Devletin vatandaşı olması veya yalnızca bu hizmeti sunmak için bu diğer Devletin mukimi durumuna geçmemiş olması şarttır.

2 nci fıkranın (a) bendi, bir Devlet, politik veya idarî alt bölümü veya mahallî idaresi tarafından veya bunlarca oluşturulmuş bir fondan, yapılan hizmetler karşılığında ödenen emekli maaşlarının yalnızca bu Devlette vergilendirileceği hükümünü öngörmektedir. Fıkranın (b) bendi ise, emekli maaşını alan kişi, diğer Devletin mukimi ve vatandaşı ise, vergileme yetkisinin yalnızca bu diğer Devlete ait olacağını belirterek (a) bendine istisna getirmektedir.

3 üncü fıkraya, kamu iktisadî kuruluşlarında çalışanlar hakkında bu madde hükümünün değil, fakat Anlaşmanın 15, 16 ve 18 inci madde hükümlerinin uygulanacağını öngörmektedir.

Madde 20. — Profesörler ve Öğretmenler :

Madde, Profesör veya öğretmenlerin, iki yılı aşmayan bir süre veya süreler için öğretim veya araştırma hizmetleri karşılığında, hizmet yapıkları Devletin dışındaki kaynaklardan elde ettikleri menfaatler dolayısıyla öğretim ve araştırma yapmak amacıyla buldukları Devlette vergiye tabi tutulmayacağını hükme bağlamaktadır.

Madde 21. — Öğrenciler :

Madde, öğrencilerin ve stajyerlerin öğrenim veya meslekî eğitimde buldukları Devlette yararlanacakları vergi istisnasının sınırlarını hükme bağlamaktadır. Buna göre, öğrenci ve stajyerler, yurt dışından geçim, öğrenim veya meslekî eğitim masraflarını karşılayan ve buldukları Devletin dışındaki kaynaklardan sağlanan paralar dolayısıyla öğrenim gördükleri veya staj yaptıkları Âkit Devlette vergiye tabi tutulmayacaklardır.

Madde 22. — Diğer Gelirler :

Madde, genel prensibi ortaya koymakta ve bir Âkit Devlet mukiminin bu Anlaşmanın bundan önceki maddelerinde kavranmayan gelir unsurlarının, nerede doğarsa doğsun, yalnızca bu diğer (kaynak) Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

Madde 23. — Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi :

1 inci fıkrada, çifte vergilendirmenin bu maddenin diğer fıkrâ hükümlerine göre önleneciği belirtilmiştir.

2 nci fıkrâ, Türkiye'de mukim olan kişilerin çifte vergilendirilmelerinin nasıl önleneciğini açıklamıştır. Fıkrâ, hem Türkiye'de hem de İtalya'da vergilendirilebilen bir gelir elde eden bir Türkiye mukiminin İtalya'da ödediği verginin, Türkiye'de mahsup edileceğini; ancak bu mahsubun, Türkiye'de mahsuptan önce hesaplanan gelir vergisi miktarını aşmayacağını hükme bağlamıştır.

Bununla birlikte, Türk Vergi Mevzuatına göre nihâf vergi tevkifatına tabi olan gelir unsurlarından alınan vergi için mahsup hakkının verilmeyeceği öngörülmektedir.

3 üncü fıkrâ, İtalya'da mukim kişilerin çifte vergilendirilmelerinin nasıl önleneciğini hükme bağlamıştır.

Fıkrâ, Türkiye'de vergilendirilebilir bir gelir unsuru elde eden İtalya mukiminin gelirin uygulanacak verginin, bu Anlaşmanın özel hükümleri aksini öngörmedikçe, İtalya tarafından 2 nci maddede belirtilen gelir vergilerinin kapsamına alınabileceğini hükme bağlamaktadır.

Bu durumda, İtalya'nın, Türkiye'de ödenen gelir vergisini mahsup edeceği, ancak bu mahsubun, bu gelir unsurlarının toplamı üzerinden alınacak İtalyan vergi miktarını aşmayacağı da hükme bağlanmıştır.

Bununla birlikte, İtalyan Vergi Mevzuatına göre nihâf vergi, tevkifatına tabi olan gelir unsurlarından alınan vergi için mahsup hakkının verilmeyeceği öngörülmektedir.

4 üncü fıkrada, kaynak Devletin mevzuatı uyarınca indirim veya istisnaya tabi tutulan ticarî kazançlar, temettüleri, faizler veya gayrimaddî hak bedelleri üzerinden alınan vergiler, ticarî kazançlar için % 36, temettüleri için gayri safi tutarının % 15'ini, faizler için gayri safi tutarının % 15'ini ve gayri maddî hak bedelleri için gayri safi tutarının % 10'unu aşmayacak şekilde ödendiği kabul edilerek indirileceği ya da mahsup edileceği öngörülmektedir.

Madde 24. — Ayrım Yapılmaması :

Maddenin 1 inci fıkrasında, bir Âkit Devletin vatandaşlarına, diğer Âkit Devlette, o Devletin aynı koşullara sahip vatandaşlarına kıyasla vergileme ve buna bağlı mükellefiyetler bakımından daha ağır bir muamelede bulunulamayacağı hükme bağlanmaktadır. Bu fıkrâ 1 inci maddeye istisna getirerek Âkit Devletlerden birinin ya da her ikisinin mukimi olmayan kişilere de uygulanacağını öngörmektedir.

2 nci fıkrada ise, 1 inci fıkrada belirtilen farklı muamelede bulunmama prensibinin teşebbüsler için de geçerli olacağı belirtilerek, bir Âkit Devlet teşebbüsünün diğer Âkit Devlette sahip olduğu işyerinin bu diğer Devlette aynı faaliyeti yürüten bu diğer Devletin bir teşebbüsüne göre daha ağır bir vergilemeye tabi tutulamayacağı hükme bağlanmaktadır. Ancak, işyeri kazancının, Anlaşmanın 7 nci maddesine göre vergilendirildikten sonra, kalan kısım üzerinden bir de 10 uncu maddenin 4 üncü fıkrası uyarınca 10 uncu maddenin 2 nci fıkrasına göre vergilendirilmesi, ayrım yapmama prensibinin ihlali sayılmamaktadır. Böylece, Gelir Vergisi Kanunumuzun 94/A-7 nci madde hükmü saklı tutulmuştur.

Ancak, Âkit Devletlerin kendi mukimlerine şahsî ve ailevî durumları dolayısıyla uyguladıkları şahsî indirimleri, vergi ve matrah indirimlerini, diğer Devletin mukimlerine uygulama mecburiyeti altında olmadıkları hükmü de fıkra kapsamına alınmıştır.

3 üncü fıkrada, teşebbüslerin dar mükelleflere yaptıkları faiz, gayri maddî hak bedeli şeklindeki ödemelerin, tam mükelleflere ödenmiş gibi gider kaydedilebileceği belirtilmektedir. Ancak, Anlaşmanın 9 uncu maddesinin 2 nci fıkrası, 11 inci maddesinin 6 ncı fıkrası ve 12 nci maddesinin 6 ncı fıkrası hükümlerinin uygulanacağı haller bu kapsama dahil olmayıp; bu hükümlerde yer alan kısıtlamalar aynen uygulanacaktır.

4 üncü fıkrada ise, ayırım yapmama prensibinin, Âkit Devletlerden birinin mukimleri tarafından doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, kısmen ya da tamamen sermayesine sahip olunan veya kontrol edilen diğer Âkit Devletin teşebbüsleri için de geçerli olduğu ifade edilmektedir.

5 inci fıkra, bu madde hükümlerinin Anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen vergilere uygulanacağını hükme bağlamaktadır.

Madde 25. — Karşılıklı Anlaşma Usulü :

Maddenin ilk iki fıkrasında, bir kişinin taraf Devletlerden herhangi birinde, bu Anlaşma hükümlerine uygun düşmeyen bir vergilemeyle karşılaşması halinde, sorunun nasıl çözümleneceği hükme bağlanmaktadır.

1 inci fıkraya göre, bu kişi durumunu, Âkit Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen müracaat usulleriyle bağlı kalmaksızın, mukim olduğu Âkit Devletin yetkili makamına arz edilecektir. Ancak bu kişi, durumunun 24 üncü maddenin 1 inci fıkrasına uygun düşmesi halinde, vatandaşı olduğu Âkit devletin yetkili makamına başvurabilecektir. Fıkra, bu müracaatın Anlaşma hükümlerine aykırı düşen vergilemenin tebliğini takip eden iki yıl içinde yapılmasını öngörmektedir.

2 nci fıkraya göre, kendisine başvuruda bulunulan yetkili makam sorunu kendi çözemezse, diğer Devletin yetkili makamıyla karşılıklı anlaşmaya varmak için gayret gösterecektir.

Maddenin 3 üncü fıkrasında, yetkili makamların bu Anlaşmanın yorumundan veya uygulanmasından doğan sorunların çözümü için karşılıklı anlaşma usulünü kullanabilecekleri, 4 üncü fıkrasında ise karşılıklı anlaşmanın ne şekilde olacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 26. — Bilgi Değişimi :

Bu Anlaşmanın tam manasıyla uygulanabilmesi için iki Âkit Devletin vergi idareleri arasında gerekli hallerde yakın işbirliğine ihtiyaç vardır. Maddede, Âkit Devletlerin hangi hallerde bilgi değişiminde bulunacakları, elde edilen bilgilerin kimlere verilebileceği, bilgi değişiminin sınırları ele alınmıştır.

Madde 27. — Diplomatlar ve Konsolosluk Memurları :

Madde, diplomatlar ve konsolosluk memurlarının Devletler hukukunun genel kurallarına ve özel anlaşma hükümlerine göre yararlandıkları vergi ayrıcalıklarının bu Anlaşma hükümlerinden etkilenmeyeceğini belirtmektedir.

Madde 28. — Vergi İadeleri :

1 inci fıkrada, bir Âkit Devlette kaynakta tevkif suretiyle alınan vergilerin; bu vergilerin tahsilat hakkı bu Anlaşma hükümlerine ters düştüğünde, mükellefin veya mükellefin mukim olduğu Devletin talebi üzerine iade edileceği hükmüne yer vermiştir.

2 nci fıkrada, vergi iadesine ilişkin talebin yerine getirilme süresinin, iadeyi yapacak Âkit Devletin iç mevzuatına göre belirleneceğini ve bu Anlaşmada sağlanan indirimlere hak kazanılması halinde de, mükellefin mukim olduğu Âkit Devletin gerekli şartların varlığını onaylayan resmî bir belgesinin ekleneceği hükme bağlanmaktadır.

3 üncü fıkrada bu maddenin uygulama şeklini, Âkit Devletlerin yetkili makamlarının karşılıklı anlaşma yoluyla tespit edeceklerini hükme bağlanmaktadır.

Madde 29. — Yürürlüğe Girme :

Bu maddede, Anlaşmanın ne zaman yürürlüğe gireceği ve vergiler açısından ne zaman hüküm ifade edeceği belirtilmiştir. 1 inci fıkraya göre, Âkit tarafların kendi iç mevzuatı bakımından Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli olan işlemlerin tamamlandığına ilişkin bildirimlerden sonuncusunun alınmasını takip eden günden sonra gelen ikinci ayın birinci gününde Anlaşma yürürlüğe girecektir. 2 nci fıkrada, Anlaşma hükümlerinin, bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği yılı izleyen takvim yılının Ocak ayının birinci günü veya daha sonra başlayan vergilendirme dönemlerine ilişkin vergilere uygulanacağını hükme bağlanmaktadır.

3 üncü fıkrada, bu Anlaşmanın 8 inci maddesi ile deniz ve hava taşımacılığı kazançlarının vergilendirilmesi de düzenlendiğinden, İtalya Cumhuriyeti ile 29 Eylül 1981'de imzalanan deniz ve hava taşımacılığında sağlanan gelirlerde çifte vergilendirmeyi önlemeye ilişkin dar kapsamlı Anlaşmanın yürürlükten kalkacağını ve bu maddenin 2 nci fıkrada hükümlerine göre geniş kapsamlı bu Anlaşmanın uygulanmaya başlandığı tarihten itibaren bu Anlaşmanın uygulanacağı vergiler için dar kapsamlı Anlaşmanın hüküm ifade etmeyeceğini öngörmektedir.

Madde 30. — Yürürlükten Kalkma :

Madde, Anlaşmanın feshedilinceye kadar yürürlükte kalacağını belirtmekte, fesih usulünü açıklamakta ve fesih halinin her iki Devlette hangi vergilendirme dönemleri için hüküm ifade edeceğini belirtmektedir.

PROTOKOL HÜKÜMLERİNİN GEREKÇESİ

Anlaşmanın bir bölümünü oluşturan ve Anlaşma maddelerinden sonra yer alan Protokol 8 fıkradan ibarettir.

Fıkra 1. — Anlaşmanın 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasıyla ilgilidir.

Fıkra, Âkit Devletlerden birinde dar mükellef statüsünde bulunan kişinin o Devlette mukim kabul edilmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Fıkra 2. — Anlaşmanın 7 nci maddesinin 1 inci fıkrası ile ilgilidir.

Anlaşmanın 7 nci maddesinin 1 inci fıkrasında kayıtlı olan hükme göre bir teşebbüs, diğer Devlette elde ettiği ticarî kazancın yalnızca bu diğer Devlette bulunan işyerine atfedilebilen kısmı üzerinden bu diğer Devlette vergi mükellefiyeti altına girecektir. Anlaşmanın 5 inci maddesinde, vergi hukukumuzda yer alan işyeri ve daimî temsilcilik terimleri birleştirilip, yalnızca işyeri terimi kullanıldığından, söz konusu 1 inci fıkrada bahsedilen “işyerine atfedilebilen kazanç” ifadesi kendiliğinden “işyerinde veya daimî temsilciler vasıtasıyla sağlanan kazanç” anlamını taşımaktadır. Bu husus da, Gelir Vergisi Kanunumuzun dar mükelleflerin Türkiye’de elde ettikleri ticarî kazancı açıklayan 7 nci maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendiyle tam bir uyum göstermektedir. Bununla beraber, Anlaşmada kullanılan “işyerine atfetme” ve Gelir Vergisi

Kanunumuzda kullanılan “işyerinde veya daimî temsilciler vasıtasıyla sağlanma” ifadelerinin lafzen birbirinden farklı olması, ileride muvazalı yollara başvurmaya neden olabileceğinden; Protokolda muvazaalı yollara başvurmak suretiyle gerçekte işyerinden (veya daimî temsilci vasıtasıyla) yürütülen ticarî faaliyetlerin, işyeri dışında gerçekleşmiş gibi gösterilmesine ilişkin olan işlemler teşhis edilmiş ve bu tür faaliyetlerden elde edilen ticarî kazancın da işyerinin bulunduğu Devlette vergilendirileceği Protokolda hükme bağlanmıştır. Ancak, söz konusu satış veya faaliyetlerin, vergiden kaçınma ve bu Anlaşmadan menfaat temin etme amacı dışında, başka niyetlerle bu şekilde yapıldığını ispat edebilen mükellefler, bu kazancın işyerinin bulunduğu Devlette vergilendirilmesinden kurtulabileceklerdir.

Fıkra 3. — 7 nci maddenin 3 üncü fıkrasıyla ilgilidir.

Gerçek harcamaların geri verilmesi dışında işyeri tarafından, teşebbüsün merkezine veya diğer bürolarına yapılan gayri maddî hak bedeli, ücret veya diğer benzeri ödemelerin hâsılat-tan indirilmeyeceği öngörülmektedir.

Fıkra 4. — 7 nci maddenin 3 üncü fıkrasıyla ilgilidir.

“İşyerinin amaçları için yapılan giderler” ifadesinin, işyeriyle doğrudan bağlantılı işyerinde yapılan faaliyetler için yapılan giderleri ifade ettiği hükme bağlanmaktadır.

Fıkra 5. — Anlaşmanın 10 uncu, 11 inci ve 12 nci maddeleri ile ilgilidir.

Söz konusu Protokol hükmünde, Anlaşmanın 10 uncu, 11 inci ve 12 nci maddelerinde bahsedilen “gerçek lehdar” teriminin, İtalya veya Türkiye’den temettü, faiz ve gayri maddî hak bedeli elde eden üçüncü ülke mukimlerini kapsamadığı belirtilmektedir. Bir başka ifadeyle, üçüncü ülke mukimleri, bu Anlaşmadan menfaat temin edemeyeceklerdir.

Fıkra 6. — 10 uncu maddenin 3 üncü fıkrasıyla ilgilidir.

Temettülerin, Türkiye yönünden yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarından elde edilen gelirleri de kapsadığı belirtilmiştir.

Fıkra 7. — 25 inci maddenin 1 inci fıkrasıyla ilgilidir.

“İç mevzuatta öngörülen usullere bakılmaksızın” ifadesi, başvurunun bu Anlaşmaya göre yapılmayan bir vergi tahakkukuna ilişkin olması halinde, bu sorunu çözebilen millî usullerin uygulanmasını engellemeyeceğini belirtmektedir.

Fıkra 8. — 28 inci maddenin 3 üncü fıkrasıyla ilgilidir.

Bu Anlaşmanın sağladığı vergi indirimiyle ilgili diğer uygulamaların yerine getirilmesine, 28 inci maddenin 3 üncü fıkrasının engel olmayacağı belirtilmiştir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No. : 1/755

Karar No. : 21

15.2.1991

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 13.2.1991 Tarihli Altıncı Birleşiminde Dışışleri Bakanlığı ile Maliye ve Gümrük Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Gelirin iki Devlette çifte vergilendirilmesini önlemek, yabancı Devlette yatırım yapan, teknoloji ve hizmet sunan kişilerin o Devletin mükelleflerine oranla daha ağır vergilendirilmesine engel olmak ve bu suretle her iki Devlet yatırımcıları için bu iki ülkeyi cazip hale getirmek amacını taşıyan tasarı Komisyonumuzca da uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Plan ve Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü
<i>Adnan Tütken</i>	<i>M. Cavii Kavak</i>
Amasya	İstanbul
Kâtip	Üye
<i>Ali Rifki Atasever</i>	<i>Baki Durmaz</i>
Tekirdağ	Afyon
Üye	Üye
<i>Göksel Kalaycıoğlu</i>	<i>Mehmet Sağdıç</i>
Ankara	Ankara
Üye	Üye
<i>Fethi Çelikbaş</i>	<i>H. Cahit Aral</i>
Burdur	Elazığ
Üye	Üye
<i>Öner Miski</i>	<i>Bülent Akarcalı</i>
Hatay	İstanbul
Üye	Üye
<i>Cevdet Akçalı</i>	<i>Ali Tanrıyar</i>
İstanbul	İstanbul
Üye	Üye
<i>Abdulvahap Dizdaroğlu</i>	<i>Özer Gürbüz</i>
Mardin	Sinop

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/755

Karar No. : 170

18.3.1991

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar kurulunca 30.10.1990 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça önhavalesi uyarınca Dışişleri Komisyonunda görüşüldükten sonra, Komisyonumuza havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 13.3.1991 tarihinde yaptığı 46 ncı birleşiminde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Hüsamettin Örüç'ün başkanlığında Dışişleri, Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; gelirlerin iki devlette çifte vergilendirilmesini önlemek gelirin ikamet edilen veya kaynak Devletten yalnızca birinde vergilendirilmesini sağlamak, bir başka deyişle iki devlet arasında vergilendirme yetkisini paylaştırmak; ülkeler arasında yapılan ikili veya çok taraflı anlaşmalarla düzenlenmekte ve böylece müteşebbislerin yatırımlara yönlendirilmesinde etkin rol oynamaktadır. Ülkemiz, AET ve OECD üyesi ülkelerin bir çoğu ile çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması imzalanmış bulunmaktadır. Bu anlaşmalar ile Türkiye, batı dünyası ile vergileme alanında önemli bir bütünleşme sağlamıştır.

Tasarı ile, Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti arasındaki sermaye, teknoloji ve hizmet hareketlerinin her iki Devletin de refahına katkıda bulunabilmek ve söz konusu faktörlerin daha büyük bir hareketliliğe kavuşturulması amacıyla, gelir üzerinden alınan vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanması öngörülmektedir. Tasarının genel gerekçesi ile hükümet yetkililerince yapılan açıklamalardan sonra, tasarı Komisyonunca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiş ve Dışişleri Komisyonumuzca aynen kabul edilen anlaşmanın onaylanması ile ilgili 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 nci ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Komisyonumuz ayrıca; gelirin iki Devlette çifte vergilendirilmesini önlemek, yabancı Devlette yatırım yapan, teknoloji ve hizmet sunan kişilerin O devletin mükelleflerine oranla daha ağır vergilendirilmesine engel olmak ve bu suretle her iki Devlet yatırımcıları için bu iki ülkeyi cazip hale getirmek amacını taşıyan tasarının, İçtüzüğü'nün 53 üncü maddesi uyarınca Genel Kurulda öncelikle görüşülmesini istemeyi kararlaştırmıştır.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Yusuf Bozkurt Özal
Malatya
Sözcü
Reşit Ülker
İstanbul
Üye
Ömer Okan Çağlar
Aydın
Üye
A. Şamil Kazokoğlu
Bolu
Üye
Ayhan Uysal
Çanakkale
Üye
Erdal Kalkan
Edirne
İmzada bulunamadı.
Üye
A. Aykon Doğan
Isparta

Üye
Erol Güngör
İzmir
(İmzada bulunamadı)
Üye
Mahmut Alınak
Kars
İmzada bulunamadı.
Üye
Mustafa Şahin
Kayseri
Üye
Mustafa Dinek
Konya
Üye
Birsel Sönmez
Niğde
Üye
Zeki Çeliker
Siirt

Başkanvekili
Hazım Kutay
Ankara
Üye
Nihat Türker
Afyon
Üye
Hilmi Ziya Postacı
Aydın
Üye
Sait Ekinci
Burdur
Üye
Ünal Akkaya
Çorum
Üye
Erol Zeytinoglu
Eskişehir

Üye
Etem Cankurtaran
İçel
İmzada bulunamadı.
Üye
Birgen Keleş
İzmir

Üye
Cemal Seymen
Nevşehir

Üye
Şevki Gögüsger
Kırşehir
Üye
Ali Talip Özdemir
Konya
Üye
Şakir Şeker
Sivas
Üye
Enis Tütüncü
Tekirdağ
İmzada bulunamadı.

Üye
Tevfik Ertüzün
Zonguldak

**DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

**Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti
Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde
Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Ka-
çakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onay-
lanmasının Uygun Bulunduğuna Dair
Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü madde-
si Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

**Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti
Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde
Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Ka-
çakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onay-
lanmasının Uygun Bulunduğuna Dair
Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Dışişleri Komisyonu met-
ninin 1 inci maddesi, aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Dışişleri Komisyonu met-
ninin 2 nci maddesi, aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Dışişleri Komisyonu met-
ninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE İTALYA CUMHURİYETİ ARASINDA
GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE
ÇİFTE VERGİLENDİRMİYİ ÖNLEME VE
VERGİ KAÇAKÇILIĞINA ENGEL OLMA
ANLAŞMASI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

ve

İTALYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

Gelir üzerinden alınan vergilerde çifte vergilendirmeyi önleyen ve vergi kaçakçılığına engel olan bir Anlaşma yapmak isteğiyle

AŞAĞIDAKİ TEDBİRLER ÜZERİNDE ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR:

Bölüm I

ANLAŞMANIN KAPSAMI

Madde 1

KİŞİLERE İLİŞKİN KAPSAM

Bu Anlaşma Akit Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olan kişilere uygulanacaktır.

Madde 2

KAVRANAN VERGİLER

1. Bu Anlaşma, hangisinde, ne şekilde alındığına bakılmaksızın, her bir Akit Devlette veya politik alt bölümünde, ya da mahalli idarelerde gelir üzerinden alınan vergilere uygulanacaktır.

2. Menkul veya gayrimenkul varlıklarının devrinden doğan kazançlara uygulanan vergiler ile ücretin veya maaşın toplam tutarı üzerinden müteşebbisce ödenen vergiler ve bunun yanısıra sermaye değer artışlarına uygulanan vergiler dahil olmak üzere, toplam gelir veya gelirin unsurları üzerinden alınan tüm vergiler, gelirden alınan vergiler olarak kabul edilecektir.

3. Anlaşmanın uygulanacağı şu anda mevcut vergiler özellikle:

a) Türkiye'de :

- (i) Gelir vergisi;
- (ii) Kurumlar vergisi;
- (iii) Savunma sanayii destekleme fonu
- (iv) Sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik fonu;
- (v) Çıkraklık, mesleki ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma fonu;

(Bundan böyle "Türk vergisi" olarak bahsedilecektir)

b) İtalya'da:

- (i) Gelir vergisi;
- (ii) Kurumlar vergisi;
- (iii) Mahalli gelir vergisi;

Kaynakta tevkif suretiyle tahsil edilsin veya edilmesin;

(Bundan böyle "İtalyan vergisi" olarak bahsedilecektir).

4. Bu Anlaşma aynı zamanda, Anlaşmanın imza tarihinden sonra mevcut vergilere ilâve olarak veya onların yerine alınan ve mevcut vergilerle aynı nitelikte olan veya onlara önemli ölçüde benzeyen vergilere de uygulanacaktır. Akit Devletlerin yetkili makamları, vergi mevzuatında yapılan önemli değişiklikleri birbirlerine bildireceklerdir.

Bölüm II

TANIMLAR

Madde 3

GENEL TANIMLAR

1. Bu Anlaşmanın amaçları yönünden, metin aksini öngörmedikçe:

a) (i) "Türkiye" terimi, Türkiye Kanunlarının yürürlükte olduğu her türlü saha, bunun yanısıra uluslararası hukuk uyarınca Türkiye'nin üzerinde doğal kaynaklarını arama ve işletme hakkına sahip olduğu kıta sahanlığı da dahil olmak üzere, Türkiye Cumhuriyeti egemenlik alanını ifade eder;

(ii) "İtalya" terimi, İtalya Cumhuriyetini ve mutad uluslararası hukuka göre İtalya kara suları dışında kalan hertürlü sahayı ve İtalya'nın deniz yatağında, toprak altında ve doğal zenginliklerinde haklarını icra edebileceği bir alan olarak tescil edilebilen alanı ifade eder.

b) "Bir Akit Devlet" ve "diğer Akit Devlet" terimleri, metnin gereğine göre, Türkiye veya İtalya anlamına gelir;

c) "Vergi" terimi, bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde kavranan vergi anlamına gelir;

d) "Kişi" terimi, bir gerçek kişiyi, şirketi ve kişilerin oluşturduğu diğer herhangi bir kuruluşu kapsamına alır;

e) "Şirket" terimi, herhangi bir kurum veya vergileme yönünden kurum olarak muamele gören herhangi bir kuruluş anlamına gelir;

f) "Vatandaş" terimi,

(i) Türkiye yönünden, Türk Vatandaşlık Kanunu gereğince Türk Vatandaşlığını elde eden bütün gerçek kişileri ve Türkiye'de yürürlükte olan mevzuat gereğince statü kazanan bütün hükmi şahısları, ortaklıkları ve dernekleri;

(ii) İtalya yönünden, İtalyan Vatandaşlığını elde eden bütün gerçek kişileri, İtalya'da yürürlükte olan mevzuat gereğince statü kazanan bütün hükmi şahısları, ortaklıkları ve dernekleri

ifade eder.

g) "Bir Akit Devletin teşebbüsü" ve "diğer Akit Devletin teşebbüsü" terimleri sırasıyla, bir Akit Devletin mukimi tarafından işletilen teşebbüs ve diğer Akit Devlet mukimi tarafından işletilen teşebbüs anlamına gelir.

h) "Yetkili makam" terimi,

(i) Türkiye yönünden, Maliye ve Gümrük Bakanlığını;

(ii) İtalya yönünden, Maliye Bakanlığını

ifade eder.

i) "Uluslararası trafik" terimi, bir Akit Devletin bir teşebbüsü tarafından gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletilerek yapılan taşımacılığı ifade eder. Şu kadar ki, yalnızca diğer Akit Devletin sınırları içinde gerçekleştirilen gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletmeciliği bu kapsama dahil değildir.

2. Bir Akit Devletin bu Anlaşmayı uygulaması bakımından, metin aksini öngörmedikçe, Anlaşmada tanımlanmamış her terim, bu Anlaşmaya konu teşkil eden vergilerin yer aldığı Devletin mevzuatında öngörülen anlamı taşır.

Madde 4

MUKİM

1. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından, "bir Akit Devletin mukimi" terimi, o Devletin mevzuatı gereğince ev, ikametgâh, kanuni merkez, iş merkezi veya benzer yapıda diğer herhangi bir kriter nedeniyle vergi mükellefiyeti altına giren kişi anlamına gelir. Fakat bu deyim, o Devletin vergi mükellefiyeti altına sadece sözkonusu Devlette gelir elde ettiği için giren kişileri kapsamına almaz.

2. 1 inci fıkra hükümleri dolayısıyla bir gerçek kişi her iki Akit Devlette de mukim olduğunda, bu kişinin statüsü aşağıdaki kurallara göre belirlenecektir:

a) Bu kişi, daimi olarak kalabileceği bir meskenin bulunduğu Devletin mukimi kabul edilecektir. Eğer bu kişinin her iki Devlette de daimi olarak kalabileceği bir meskeni varsa, bu kişi kişisel ve ekonomik ilişkilerinin daha yakın olduğu Devletin mukimi kabul edilecektir (hayati menfaatlerin merkezi):

b) Eğer kişinin hayati menfaatlerinin merkezinin yeraldığı Devlet saptanamazsa veya kişinin her iki Devlette de daimi olarak kalabileceği bir meskeni yoksa, bu kişi kalmayı adet edindiği evin bulunduğu Akit Devletin mukimi kabul edilecektir;

c) Eğer kişinin her iki Akit Devlette de kalmayı adet edindiği bir ev varsa veya her iki Devlette de böyle bir ev sözkonusu değilse, bu kişi vatandaşı bulunduğu Devletin mukimi kabul edilecektir;

d) Eğer kişi her iki Devletin de vatandaşıysa veya aksine her iki Devletin de vatandaşı değilse, Akit Devletlerin yetkili makamları sorunu karşılıklı anlaşmayla çözeceklerdir.

3. 1 inci fıkra hükümleri dolayısıyla gerçek kişi dışındaki bir kişi her iki Akit Devletin de mukimi olduğunda, bu kişi fiili iş merkezinin bulunduğu Akit devletin mukimi kabul edilecektir. Bununla beraber, bu kişi Devletlerin birinde fiili iş merkezine, diğerinde kanuni merkeze sahip olduğunda, sözkonusu kişinin kanuni merkezinin gerçekten fiili iş merkezi olarak dikkate alınıp alınmayacağını Akit Devletlerin yetkili makamları karşılıklı anlaşmayla tespit edeceklerdir.

Madde 5

İŞYERİ

1. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından "işyeri" terimi, bir teşebbüsün işinin tamamen veya kısmen yürütüldüğü işe ilişkin sabit bir yer anlamına gelir.

2. "İşyeri" terimi özellikle şunları kapsamına alacaktır:

- a) Yönetim yeri;
- b) Şube;
- c) Büro;

d) Fabrika;

e) Atelye;

f) Maden ocağı, petrol veya doğal gaz kuyusu, taş ocağı veya doğal kaynakların çıkarıldığı diğer herhangi bir yer;

g) (i) Altı ayı aşan bir süre devam eden inşaat şantiyesi, yapım, veya montaj projesi veya bunlarla ilgili kontrol faaliyetleri;

(ii) Bir teşebbüs tarafından, hizmetli veya diğer personel çalıştırılmak suretiyle ifa edilen ve hizmetin ifa edildiği ülkede (ayrı veya benzer proje için) herhangi bir 12 aylık dönemde toplam altı ayı aşan süre veya süreler devam eden, danışmanlık hizmetleri de dahil, hizmetler.

3. "İşyeri" teriminin aşağıdaki hususları kapsamadığı kabul edilecektir:

a) Teşebbüs olanaklarının yalnızca malların veya ticari eşyanın depolanması, teşhiri veya teslimi amacıyla kullanılması;

b) Teşebbüse ait mal ve ticari eşya stoklarının yalnızca depolama, teşhir veya teslim amacıyla elde tutulması;

c) Teşebbüse ait mal ve ticari eşya stoklarının yalnızca bir başka teşebbüse işlettilmesi amacıyla elde tutulması;

d) İşe ilişkin sabit bir yerin yalnızca teşebbüse mal veya ticari eşya satın alma veya bilgi toplama amacıyla elde tutulması;

e) İşe ilişkin sabit bir yerin teşebbüs için yalnızca hazırlayıcı veya yardımcı karakter taşıyan reklam, bilgi sağlama, bilimsel araştırma veya benzeri faaliyetler için elde tutulması.

4. 5 inci fıkra hükmünün uygulanacağı bağımsız nitelikteki acenta dışında bir kişi, bir Akit Devlette diğer Akit Devletin bir teşebbüsü namına hareket eder ve bu kişi:

a) O Devlette teşebbüs adına mukavele akdetme yetkisine sahip olur ve bu yetkisini mutaden kullanırsa, söz konusu kişinin faaliyetleri teşebbüs için mal ve ticari eşya alımı ile sınırlı olmadıkça, veya

b) Böyle bir yetkisi olmamasına rağmen, teşebbüs adına düzenli olarak sevk ettiği mal ve ticari eşyadan ilk bahsedilen Akit Devlette stok bulundurursa,

ilk bahsedilen Akit Devlette bir işyerine sahip kabul olunacaktır.

5. Bir Akit Devletin bir teşebbüsü diğer Devlette işlerini yalnızca, kendi işlerine olağan şekilde devam eden bir simsar, bir genel komisyon acentası veya bağımsız statüde diğer herhangi bir acenta vasıtasıyla yürüttüğü için diğer Akit Devlette bir işyerine sahip kabul olunmayacaktır.

6. Bir Akit Devletin mukimi olan bir şirket, diğer Akit Devletin mukimi olan veya (bir işyeri vasıtasıyla veya diğer bir şekilde) diğer Akit Devlette ticari faaliyette bulunan bir şirketi kontrol eder, ya da onun tarafından kontrol edilirse, şirketlerden herhangi biri diğeri için bir işyeri oluşturmayacaktır.

Bölüm III

GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİ

Madde 6

GAYRİMENKUL VARLIKLARDAN ELDE EDİLEN GELİR

1. Bir Akit Devlet mukiminin diğer Akit Devlette bulunan gayrimenkul varlıklardan elde ettiği gelir (tarım ve ormancılıktan elde edilen gelir dahil), bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. "Gayrimenkul varlık" terimi, bahse konu varlığın yer aldığı Akit Devletin mevzuatına göre tanımlanacaktır. Terim her halükârda gayrimenkul varlığa müteferri varlıkları, tarım ve ormancılıkta kullanılan araçları ve hayvanları, bunun yanısıra özel hukuk hükümlerinin uygulanacağı gayrimenkul mülkiyetine ilişkin hakları kapsayacaktır. Gayrimenkul intifa hakları ve maden ocaklarının, kaynakların ve diğer doğal kaynakların işletme hakkından veya işletilmesinden doğan sabit, ya da değişken ödemeler üstündeki haklar da gayrimenkul varlık olarak dikkate alınacaktır. Gemiler, vapurlar ve uçaklar gayrimenkul varlık sayılmayacaktır.

3. 1 inci fıkra hükümleri, gayrimenkul varlığın doğrudan kullanımından, kiralanmasından veya diğer herhangi bir şekilde kullanımından elde edilen gelire uygulanacaktır.

4. 1 inci ve 3 üncü fıkra hükümleri aynı zamanda, bir teşebbüsün gayrimenkul varlıklardan elde ettiği gelir ile serbest meslek faaliyetlerinin icrasında kullanılan gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelire de uygulanacaktır.

Madde 7

TİCARİ KAZANÇLAR

1. Bir Akit Devlet teşebbüsüne ait kazanç, sözkonusu teşebbüs diğer Akit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunmadıkça, yalnızca bu (ilk bahsedilen) Devlette vergilendirilecektir. Eğer teşebbüs yukarıda bahsedilen şekilde ticari faaliyette bulunursa, kazanç diğer Devlette, sadece işyerine atfedilebilen miktarla sınırlı olmak üzere, vergilendirilebilir.

2. 3 üncü fıkra hükümleri saklı kalmak üzere, bir Akit Devlet teşebbüsü diğer Akit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunduğu anda, bu işyerine her iki Akit Devlette de, eğer bu işyeri, aynı veya benzer koşullar altında, aynı veya benzer faaliyetlerde bulunan tamamen ayrı ve bağımsız bir teşebbüs olsaydı ve işyerini oluşturduğu teşebbüsten tamamen bağımsız nitelik kazansaydı, ne kazanç elde edecek idiyse, böyle bir kazanç atfedilecektir.

3. İşyerinin kazancı belirlenirken, işyerinin bulunduğu Devlette veya başka herhangi bir yerde yapılan ve yönetim ve genel idare giderlerini de kapsamına alan, işyerinin amaçlarına uygun düşen giderlerin indirilmesine müsaade edilecektir.

4. İşyerine, bu işyeri tarafından teşebbüs adına yalnızca mal ve ticari eşya alınması dolayısıyla hiç bir kazanç atfedilmeyecektir.

5. Kazanç, bu Anlaşmanın başka maddelerinde düzenlenen gelir unsurlarını da kapsamına aldığı anda, o maddelerin hükümleri bu madde hükümlerinden etkilenmeyecektir.

Madde 8

ULUSLARARASI TAŞIMACILIK

1. Bir Akit Devlet teşebbüsünün uluslararası trafikte gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletilmesinden elde ettiği kazanç, yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.

2. Bu maddenin 1 inci fıkra hükümleri, aynı zamanda bir ortaklığa, bir bağlı işletmeye veya uluslararası işletilen bir acentaya iştirak dolayısıyla elde edilen kazançlara da uygulanacaktır.

Madde 9

BAĞIMLI TEŞEBBÜSLER

1. a) Bir Akit Devlet teşebbüsü doğrudan veya dolaylı olarak diğer Akit Devlet teşebbüsünün yönetim, kontrol veya sermayesine katıldığında veya

b) Aynı kişiler doğrudan veya dolaylı olarak bir Akit Devlet teşebbüsünün ve diğer Akit Devlet teşebbüsünün yönetim, kontrol veya sermayesine katıldığında

ve her iki halde de, iki teşebbüsün ticari ve mali ilişkilerinde oluşan veya empoze edilen koşullar, bağımsız teşebbüsler arasında oluşması gereken koşullardan farklılaştığında, olması gereken; fakat bu koşullar dolayısıyla kendini göstermeyen kazanç, o teşebbüsün kazancına eklenip vergilendirilebilir.

2. Bir Akit Devletin kendi teşebbüslerinden birinde kavradığı ve vergilediği kazanç, diğer Akit Devlette vergilendirilen bu diğer Devlet teşebbüslerinden birinin de kazancını içerebilir. Aynı zamanda bu ilk bahsedilen Devletin kavradığı kazanç, bildirilen kazanç olmayıp, bağımsız teşebbüsler arasında oluşacak ilişkiler gözönünde tutularak, sonradan bu ilk bahsedilen Devletçe yürütülen hesaplamalar sonucunda belirlenen kazanç olabilir. Böyle bir durum kendini gösterdiğinde, eğer diğer Devlet bu düzenlemenin hukuki olduğu kanaatine varırsa, sözkonusu kazanç üzerinden alınan verginin miktarında gerekli düzeltmeleri yapmak durumundadır. Bu düzeltme yapılırken, bu Anlaşmanın diğer hükümleri gözönünde tutulacak ve gerektiğinde Akit Devletlerin yetkili makamları birbirine danışacaklardır.

Madde 10

TEMETTÜLER

1. Bir Akit Devletin mukimi olan bir şirket tarafından diğer Akit Devletin bir mukimine ödenen temettüler, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber sözkonusu temettüler, ödemeyi yapan şirketin mukimi olduğu Akit Devletçe de kendi mevzuatına göre vergilendirilebilir; ancak temettü elde eden kişi temettünün gerçek lehdarı ise bu şekilde alınacak vergi gayrisafi temettü tutarının yüzde 15'ini aşamaz.

3. Bu maddede kullanılan "temettü" terimi, hisse senetlerinden, intifa senetlerinden veya intifa haklarından, kurucu hisse senetlerinden veya diğer haklardan veya alacak niteliğinde olmayıp kazançta katılmayı sağlayan diğer haklardan elde edilen gelirleri, bunun yanısıra dağıtımı yapan şirketin mukimi olduğu Devletin mevzuatına göre, vergileme yönünden hisse senetlerinden elde edilen gelirle aynı muameleyi gören diğer kurum haklarından elde edilen gelirleri kapsar.

4. Bir Akit Devlet şirketi diğer Akit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunduğu anda, bu işyerinin bulunduğu Devlette 7 nci maddeye göre vergilendirildikten sonra, kalan kısım üzerinden 2 nci fıkra gereğince de vergilendirilebilir.

5. Bir Akit Devlet mukimi olan gerçek temettü lehdarı, temettüyü ödeyen şirketin mukim olarak bulunduğu diğer Akit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunursa veya bu diğer Devlette bir sabit yeri kullanarak serbest meslek faaliyeti icra ederse ve sözkonusu temettü elde ediş olayı ile bu işyerinin ya da sabit yerin arasında etkin bir bağ bulunmaktaysa, 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri uygulama dışı kalacaktır. Bu durumda temettüler, bu diğer Akit Devlette, bu Devletin mevzuatına göre vergilendirilebilir.

6. Bu maddenin 4'üncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere bir Devlet mukimi olan bir şirket diğer Devletten kazanç veya gelir elde ettiğinde, bu diğer Devlet, bu şirket tarafından ödenen temettüler üzerinden herhangi bir vergi alamaz. Bunun istisnasını sözkonusu temettülerin bu diğer Devletin mukimlerinden birine ödenmesi veya temettü elde ediş olayı ile bu diğer Devlette bulunan bir işyeri veya sabit yer arasında etkin bir bağ bulunması oluşturur. Aynı şekilde bu diğer Devlet, bu şirketin dağıtılmamış kazançları üzerinden de bir dağıtılmayan kazanç vergisi alamaz. Dağıtılan temettülerin veya dağıtılmamış kazancın tamamen veya kısmen bu diğer Devlette elde edilen kazançtan oluşması durumu değıştirmez.

Madde 11

FAİZ

1. Bir Akit Devlette doğan ve diğer Akit Devletin bir mukimine ödenen faiz, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber, bu faiz elde edildiğı Akit Devlette ve o Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak, faiz elde eden kişi faizin gerçek lehdarı ise, bu şekilde alınacak vergi faizin gayrisafi tutarının yüzde 15'ini aşmayacaktır.

3. Bu maddede kullanılan "faiz" terimi, ipotek garantisine bağlı olsun olmasın veya kazancı paylaşma hakkını tanıyan tanımının, devlet tahvillerinden, tahvillerden veya bonolardan ve her çeşit alacaktan doğan gelir ile bu gelirin elde edildiği Devletin vergi mevzuatına göre ikrazat geliri sayılan diğer bütün gelirleri kapsar.

4. Bir Akit Devlet mukimi olan gerçek faiz lehdarı, faizin elde edildiği diğer Akit Devlette sahip olduğu bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunursa veya bu diğer Devlette bir sabit yeri kullanarak serbest meslek faaliyeti icra ederse ve sözkonusu faize ilişkin alacak ile bu işyeri veya sabit yer arasında etkin bir bağ bulunmaktaysa, 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri uygulama dışı kalacaktır. Böyle bir durumda faiz, bu diğer Akit Devlette, bu Devletin mevzuatına göre vergilendirilebilir.

5. Bir Devlet'in kendisi, politik veya idari alt bölümü, mahalli idaresi veya mukimi tarafından ödenen faizin o Akit Devlette elde edildiği kabul olunacaktır. Bununla beraber, faiz ödeyen kişi, bir Akit Devletin mukimi olsun ya da olmasın, bir Akit Devlette faiz ödemeye neden olan borç-alacak ilişkisiyle bağlantılı bir işyerine veya sabit yere sahip olduğunda ve faiz bu işyerinden veya sabit yerden kaynaklandığında, sözkonusu faizin işyerinin veya sabit yerin bulunduğu Akit Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.

6. Alacak karşılığında ödenen faizin miktarı, ödeyici ile gerçek lehdar arasında veya her ikisi ile bir başka kişi arasında varolan özel ilişki nedeniyle, böyle bir ilişkinin olmadığı durumlarda ödeyici ve lehdar arasında kararlaştırılacak miktarı aştığında, bu madde hükümleri en son bahsedilen miktara uygulanacaktır. Bu durumda ilâve ödeme, bu Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak, her bir Akit Devletin mevzuatına göre vergilendirilecektir.

Madde 12

GAYRİMADDİ HAK BEDELLERİ

1. Bir Akit Devlette doğan ve diğer Akit Devletin bir mukimine ödenen gayrimaddi hak bedelleri, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber, sözkonusu gayrimaddi hak bedelleri elde edildikleri Akit Devlette ve o Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak, gayrimaddi hak bedeli elde eden kişi gayrimaddi hak bedelinin gerçek lehdarı ise, bu şekilde alınacak vergi, gayrimaddi hak bedelinin gayrisafi tutarının yüzde 10'unu aşmayacaktır.

3. Bu maddede kullanılan "gayrimaddi hak bedelleri" terimi, sinema filmleri, radyo-televizyon yayınlarında kullanılan filmler ve bantlar dahil olmak üzere edebi, artistik, bilimsel her çeşit telif hakkının veya her çeşit patentin, alameti farikanın, desen veya modelin, planın, gizli formül veya üretim yönteminin veya sınai, ticari, bilimsel tecrübeye dayalı bilgi birikiminin kullanma imtiyazı, kullanma hakkı veya satışı ile sınai, ticari, bilimsel teçhizatın kullanma imtiyazı veya kullanma hakkı karşılığında ödenen her türlü bedelleri kapsar.

4. Bir Akit Devlet mukimi olan gayrimaddi hak bedelinin gerçek lehdarı sözkonusu bedelin elde edildiği diğer Akit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunursa veya bu diğer Devlette bir sabit yeri kullanarak serbest meslek faaliyeti icra ederse ve sözkonusu bedelin ödendiği hak veya varlık ile bu işyeri veya sabit yer arasında etkin bir bağ bulunmaktaysa, 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri uygulama dışı kalacaktır. Böyle bir durumda gayrimaddi hak bedelleri, bu diğer Akit Devlette bu Devletin mevzuatına göre vergilendirilebilir.

5. Bir Devletin kendisi, politik veya idari alt bölümü, mahalli idaresi veya mukimi tarafından ödenen gayrimaddi hak bedelinin o Akit Devlette elde edildiği kabul olunacaktır. Bununla beraber, gayrimaddi hak bedelini ödeyen kişi, bir Akit Devletin mukimi olsun ya da olmasın, bir Akit Devlette gayrimaddi hak bedelini ödemeye neden olan hak veya varlık ile bağlantılı bir işyerine veya sabit bir yere sahip olduğunda ve bu gayrimaddi hak bedeli bu işyerinden veya sabit yerden kaynaklandığında; sözkonusu gayrimaddi hak bedelinin, işyerinin veya sabit yerin bulunduğu Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.

6. Kullanım, hak veya bilgi karşılığında ödenen gayrimaddi hak bedelinin miktarı, ödeyici ile gerçek lehdar arasında veya her ikisi ile bir başka kişi arasında varolan özel ilişki nedeniyle, böyle bir ilişkinin olmadığı durumlarda ödeyici ve gerçek lehdar arasında kararlaştırılacak miktarı aştığında, bu madde hükümleri en son bahsedilen miktara uygulanacaktır. Bu durumda ilâve ödeme, bu Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak, her bir Akit Devletin mevzuatına göre vergilendirilebilecektir.

Madde 13

SERMAYE DEĞER ARTIŞ KAZANÇLARI

1. Bir Akit Devlet mukimince, diğer Akit Devlette yer alan ve 6 ncı maddede tanımlanan bir gayrimenkul varlığın elden çıkarılmasından elde edilen kazanç bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bir Akit Devlet teşebbüsünün diğer Akit Devlette sahip olduğu bir işyerinin ticari varlığına dahil menkul varlıkların veya bir Akit Devlet mukiminin diğer Akit Devlette serbest meslek faaliyeti icra etmek üzere kullandığı bir sabit yere ait menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazanç, bu işyerinin (yalnız veya tüm teşebbüsle birlikte) veya sabit yerin elden çıkarılmasından doğan kazanç da dahil olmak üzere, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

3. Bir Akit Devlet teşebbüsünce uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak ve kara nakil vasıtalarının veya sözkonusu gemi, uçak ve kara nakil vasıtalarının işletilmesiyle ilgili menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazanç, yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.

4. 1 nci, 2 nci ve 3 üncü fıkralarda değinilenler dışında kalan varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazanç yalnızca, elden çıkarmın mukim olduğu Akit Devlette vergilendirilebilecektir.

5. 4 üncü fıkra hükümleri, Devletlerden birinin, diğer Akit Devletin bir mukimince ilk bahsedilen Devlette mukim bir şirketin ihraç ettiği hisse senetlerinin veya tahvillerin (o Devletin bir menkul kıymetler borsasına kaydedilmiş hisse senetleri ve tahvilleri hariç) ilk bahsedilen Devletin bir mukimine devredilmesi dolayısıyla elde edilen kazançlar üzerinden kendi mevzuatına göre vergi alma hakkını etkilemeyecektir. Ancak bunun için, hisse senetlerinin veya tahvillerin iktisabı ile elden çıkarılması arasındaki sürenin bir yılı geçmemesi gerekir.

Madde 14

SERBEST MESLEK FAALİYETLERİ

1. Bir Akit Devlet mukiminin serbest meslek faaliyetleri veya bağımsız nitelikteki diğer faaliyetler dolayısıyla elde ettiği gelir, yalnız bu Devlette vergilendirilebilecektir. Bununla beraber, eğer bu faaliyetler diğer Devlette icra edilirse ve eğer:

a) Kişi bu diğer Devlette bu faaliyetleri icra etmek için sürekli kullanabileceği bir sabit yere sahip ise; veya

b) Kişi bu diğer Devlette, sözkonusu hizmet veya faaliyetleri icra etmek amacıyla 12 aylık herhangi bir kesintisiz dönemde, bir veya birkaç seferde 183 gün veya daha fazla kalırsa,

söz konusu gelir, aynı zamanda diğer Akit Devlette de vergilendirilebilir.

Böyle bir durumda, olayına göre, ya yalnızca sözkonusu sabit yere atfedilebilen gelir, ya da yalnızca bu diğer Devlette bulunulan süre içinde icra edilen hizmet veya faaliyetlerden elde edilen gelir, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bir Akit Devlet teşebbüsünün serbest meslek faaliyetleri veya benzer nitelikteki diğer faaliyetler dolayısıyla elde ettiği gelir, yalnız bu Devlette vergilendirilebilecektir. Bununla beraber, eğer bu faaliyetler diğer Devlette icra edilirse ve eğer :

a) Teşebbüs, bu hizmet veya faaliyetleri icra etmek üzere bu diğer Devlette bir işyerine sahip olursa; veya

b) Hizmetlerin icra edildiği süre veya süreler, herhangi bir kesin-tisiz 12 aylık dönemde toplam 183 günü aşarsa,

sözkonusu gelir, aynı zamanda bu diğer Akit Devlette de vergilendirilebilir.

Böyle bir durumda, olayına göre, ya yalnızca sözkonusu işyerine atfedilebilen gelir, ya da yalnızca bu diğer Devlette icra edilen hizmet veya faaliyetlere atfedilebilen gelir, bu diğer Devlette vergilendirilebilir. Her iki durumda da, bu teşebbüs, sözkonusu gelir dolayısıyla bu diğer Akit Devlette bu Anlaşmanın 7 nci maddesi hükümlerine göre vergilendirilmeyi, yani sözkonusu gelir bu diğer Devlette bulunan bir işyerine atfedilebilirmiş gibi vergilendirilmeyi tercih edebilir. Bu tercih, bu diğer Devletin sözkonusu gelir üzerinden tevkif suretiyle vergi alma hakkını etkilemeyecektir.

3. "Serbest meslek faaliyetleri" terimi, özellikle bağımsız olarak yürütülen bilimsel, edebi, artistik, eğitici ve öğretici faaliyetleri, bunun yanı sıra, doktorların, avukatların, mühendislerin, mimarların, dişçilerin, muhasebecilerin bağımsız faaliyetlerini ve özel mesleki bilgi ve maharet gerektiren diğer faaliyetleri kapsamına alır.

Madde 15

BAĞIMLI FAALİYETLER

1. 16, 18, 19, 20 ve 21 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere, bir Akit Devlet mukiminin bir hizmet akdi dolayısıyla elde ettiği ücret, maaş ve diğer benzeri menfaatler, bu hizmet diğer Akit Devlette ifa edilmedikçe, yalnız ilk bahsedilen Devlette vergilendirilebilecektir. Eğer hizmet diğer Devlette ifa edilirse, buradan elde edilen gelir diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. 1 inci fıkrâ hükümlerine bakılmaksızın, bir Akit Devlet mukiminin diğêr Akit Devlette ifa ettiği hizmet dolayısıyla elde ettiği gelir, eğer:

a) Gelir elde eden kişi, bu diğêr Devlette bir takvim yılı içinde bir veya bir kaç seferde toplam 183 günü aşmamak üzere kalırsa, ve

b) Ödeme, bu diğêr Devletin mukimi olmayan bir işveren tarafından veya böyle bir işveren adına yapılırsa, ve

c) Ödeme, işverenin diğêr Devlette sahip olduğu bir işyerinden veya sabit yerden yapılmazsa,

yalnızca ilk bahsedilen Devlette vergilendirilebilecektir.

3. Bu maddenin bundan önceki hükümlerine bakılmaksızın, bir Akit Devlet mukimince, diğêr Akit Devletin bir teşebbüsü tarafından uluslararası trafikte işletilen bir gemi, uçak veya kara nakil vasıtasında ifa edilen hizmet dolayısıyla elde edilen gelir, bu diğêr Devlette vergilendirilebilir.

Madde 16

MÜDÜRLERE YAPILAN ÖDEMELER

Bir Akit Devlet mukiminin diğêr Akit Devlet mukimi olan bir şirketin yönetim kurulu üyesi olması dolayısıyla elde ettiği ücret ve diğêr benzeri ödemeler, bu diğêr Devlette vergilendirilebilir.

Madde 17

ARTİST VE SPORCULAR

1. 14 ve 15 inci madde hükümleriyle bağlı kalınmaksızın, bir Akit Devlet mukimi olan, tiyatro, sinema, radyo, televizyon artistliği yapan veya müzisyen olarak çalışan bir sanatçının veya bir sporcunun diğêr Akit Devlette icra ettiği bu nitelikteki şahsi faaliyetleri dolayısıyla elde ettiği gelir, bu diğêr Devlette vergilendirilebilir.

2. Bir sanatçının ya da sporcunun icra ettiği bu nitelikteki faaliyetlerden doğan gelir, sanatçı veya sporcunun kendisine değil de bir başkasına yönelirse, bu gelir, 7, 14 ve 15 inci madde hükümleriyle bağlı kalımsızdır, sanatçı ya da sporcunun faaliyetlerinin icra edildiği Akit Devlette vergilendirilebilir.

3. Sanatçı ve sporcuların bir Akit Devlette icra ettikleri faaliyetlerden elde ettikleri gelire, bu Devlete yapılan söz konusu ziyaretin diğer Akit Devlete, politik veya idari alt bölümüne ya da mahalli idaresine ait kamusal fonlardan önemli ölçüde desteklenmesi halinde, 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri uygulanmayacaktır.

Madde 18

EMEKLİ MAAŞLARI

1. Bu anlaşmanın 19 uncu maddesinin 2 nci fıkra hükümleri saklı kalmak üzere, bir Akit Devlet mukimine geçmiş çalışmalarının karşılığında ödenen emekli maaşları ile sağlanan diğer benzeri menfaatler ve bu kişiye yapılan düzenli ödemeler yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.

2. "Düzenli ödeme" terimi, para veya parayla ölçülebilir bir menfaat karşılığında tam ve yeterli ödemede bulunma taahhüdünü mutazammın ömür boyu ve belirli ya da belirlenebilir bir süre, belirli zamanlarda düzenli olarak ödenecek olan belli bir meblağı ifade eder.

Madde 19

KAMU GÖREVLERİ

1. (a) Bir gerçek kişinin bir Akit Devlete veya politik veya idari alt bölümüne ya da mahalli idaresine yapmış olduğu hizmetler karşılığında o Devlet, alt bölümü veya mahalli idaresi tarafından sağlanan -emekli maaşı dışında kalan menfaatler yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.

(b) Bu maddenin 1-a) alt bendi hükümlerine bakılmaksızın, hizmet diğer Devlete verildiğinde ve hizmeti veren gerçek kişi bu diğer Akit Devletin mukimi olduğunda, sağlanan bu türden menfaatler, yalnızca bu diğer Akit Devlette vergilendirilebilecektir. Ancak bu kişinin;

- (i) İlk bahsedilen Devletin vatandaşı olmayıp, bu Devletin uyruğu olması; veya
- (ii) İlk bahsedilen Devletin vatandaşı olmayıp yalnızca hizmet vermek için bu diğer Devletin mukimi durumuna geçmemiş olması zorunludur.

2. (a) Bir Akit Devlet, politik veya idari alt bölümü veya mahalli idaresi tarafından ya da bunlarca oluşturulmuş bir fondan; bu Devlete, alt bölüme veya mahalli idaresine verilen hizmetler karşılığında herhangi bir gerçek kişiye ödenen emekli maaşları, yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.

(b) Bu maddenin 2-a) alt bendi hükümlerine bakılmaksızın, sözkonusu gerçek kişinin diğer Akit Devletin vatandaşı ve mukimi olması halinde, bu emekli maaşı yalnızca diğer Akit Devlette vergilendirilebilecektir.

3. Akit Devletlerden birinde, politik veya idari alt bölümünde veya mahalli idaresinde yürütülen ticari faaliyetle bağlantılı olan hizmetler karşılığında ödenen emekli maaşlarına ve elde edilen diğer menfaatlere bu Anlaşmanın 15,16 ve 18 nci madde hükümleri uygulanacaktır.

Madde 20

PROFESÖRLER VE ÖĞRETMENLER

Bir Akit Devleti ziyareti sırasında veya ziyaretinden hemen önce diğer Akit Devletin mukimi olan ve bir üniversite, yüksek okul, okul veya diğer eğitim kuruluşunda öğretim veya araştırma yapmak amacıyla iki yılı aşmayan bir süre için geçici olarak bulunan profesör veya öğretmen, sözkonusu öğretim veya araştırma karşılığında elde ettiği her türlü menfaat dolayısıyla ilk bahsedilen Akit Devlette vergilendirilmeyecektir. Ancak, bunun için, sözkonusu menfaatin ilk bahsedilen Akit devletin dışındaki kaynaklardan elde edilmesi şarttır.

Madde 21

ÖĞRENCİLER

Bir Akit Devleti ziyareti sırasında veya ziyaretinden hemen önce diğer Akit Devletin mukimi durumunda olan ve ilk bahsedilen Devlette yalnızca eğitim veya mesleki öğrenim amacıyla bulunan öğrenci veya stajyerin, geçimini, eğitim ya da mesleki öğrenimlerini sağlayabilmeleri için bu Devletin dışındaki kaynaklardan elde ettiği her türlü menfaat bu Devlette vergilendirilmeyecektir.

Madde 22

DIĞER GELİRLER

Bir Akit Devlet mukiminin, nerede doğarsa doğsun, bu Anlaşmanın bundan önceki maddelerinde ele alınmayan gelir unsurları yalnızca diğ er Akit Devlette vergilendirilebilecektir.

Bölüm IV

Madde 23

ÇİFTE VERGİLENDİRMENİN ÖNLENMESİ

1. Çifte vergilendirmenin bu maddenin aşağıdaki fıkraları uyarınca önleneneği yönünde uzlaşmıştır.

2. Türkiye yönünden;

Bir Türkiye mukimi, bu Anlaşma hükümleri uyarınca hem Türkiye'de hem de İtalya'da vergilendirilebilen bir gelir elde ettiğinde, Türkiye, Türk vergi mevzuatının yabancı vergilerin mahsubuna ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla (bu hükümler Anlaşmanın genel prensiblerini etkilemeyecektir), bu kişinin geliri-ne isabet eden vergiden İtalya'da gelir üzerinden ödenen verginin mahsubuna müsaade edecektir.

Bununla beraber, sözkonusu mahsup, İtalya'da vergilendirilebilen gelir için, Türkiye'de mahsuptan önce hesaplanan gelir vergisi miktarını aşmayacaktır.

Bununla beraber, gelir unsurları, Türkiye'de, Türk vergi mevzuatı uyarınca, lehdarın talebi üzerine nihai vergi tevfiğine tabi tutulduğunda, bahsedilen vergi için hiç bir mahsup hakkı verilmeyecektir.

3. İtalya yönünden;

Bir İtalya mukimi, Türkiye'de vergilendirilebilir bir gelir unsuru elde ettiğinde, İtalya, söz konusu gelir unsuruna uygulanacak bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde sayılan gelir vergilerinin belirlenmesinde, bu Anlaşmanın özel hükümleri aksini öngörmedikçe, sözkonusu gelir unsurları üzerinden alınan vergileri de kapsama alabilir.

Böyle bir durumda, İtalya, Türkiye'de ödenen gelir vergisini mahsup edecek; ancak bu mahsup, sözkonusu gelir unsurları üzerinden, gelir unsurlarının toplanması sonucu alınabilecek İtalyan vergisi miktarını aşmayacaktır.

Bununla birlikte, gelir unsurları İtalya'da, İtalyan vergi mevzuatı uyarınca, lehdarın talebi ile nihai tevkifat vergisine tabi tutulduğunda, bahsedilen vergi için hiç bir mahsup hakkı verilmeyecektir.

4. Bu maddenin 2 nci ve 3 üncü fıkralarının amaçları yönünden, bir Akit Devlette doğan ticari kazançlar, temettüleri, faiz veya gayrimaddi hak bedelleri üzerindeki vergiler, bu Devletin mevzuatı uyarınca indirimine veya istisnaya tabi tutulduğunda, sözkonusu verginin aşağıdaki oranları aşmayacak şekilde ödendiği kabul edilerek indirilecek veya mahsup edilecektir:

- a) 7'nci maddede belirtilen ticari kazançlar için % 36;
- b) 10'uncu maddede belirtilen temettülerin gayrisafi tutarları için % 15;
- c) 11'nci maddede belirtilen faizlerin gayrisafi tutarının % 15;
- d) 12'nci maddede belirtilen gayrimaddi hak bedellerinin gayrisafi tutarının % 10'u.

Bölüm V

ÖZEL HÜKÜMLER

Madde 24

AYRIM YAPILMAMASI

1. Bir Akit Devletin vatandaşları diğer Akit Devlette o Devletin vatandaşlarının aynı koşullarda karşı karşıya kaldıkları veya kalabilecekleri vergilemeden ve buna bağlı mükellefiyetlerden değişik veya daha ağır vergilemeye ve buna bağlı mükellefiyetlere tabi tutulmayacaklardır. Bu hüküm, 1 nci madde hükümlerine bakılmaksızın, Akit Devletlerden birinin veya her ikisinin de mukimi olmayan kişilere de uygulanacaktır.

2. 10 uncu maddenin 4 üncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, bir Akit Devlet teşebbüsünün diğer Akit Devlette sahip olduğu bir işyeri, bu diğer Devletin aynı faaliyetleri yürüten bir teşebbüsüne göre daha az lehe bir vergilemeyle karşı karşıya kalmayacaktır.

Bu hüküm, bir Akit Devlet'in kendi mukimlerine şahsi ve ailevi durumları dolayısıyla uyguladığı şahsi indirimleri, vergi ve matrah indirimlerini diğer Akit Devlet mukimlerine de uygulama zorunda olduğu yönünde anlaşılacaktır.

3. 9 uncu maddenin 2 nci fıkrası, 11 nci maddenin 6 ncı fıkrası ve 12 nci maddenin 6 ncı fıkrası hükümlerine ilişkin uygulamalar hariç olmak üzere, bir Akit Devlet teşebbüsünce diğer Akit Devlet mukimine faiz, gayrimaddi hak bedeli ödemesi veya diğer ödemelerde bulunulması halinde; bu teşebbüsün vergiye tabi kârı saptanırken, sanki bu ödemeler aynı koşullardaki ilk bahsedilen Devlet'in bir mukimine yapılmış gibi indirilmesine izin verilecektir.

4. Bir Akit Devlet'in, diğer Akit Devlet'in bir veya bir kaç mukimi tarafından, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, kısmen veya tamamen sermayesine sahip olunan veya kontrol edilen teşebbüsleri, ilk bahsedilen Devlette, benzeri teşebbüslerin tabi oldukları veya olabilecekleri vergilemeden ve buna bağlı mükellefiyetlerden değişik veya daha ağır vergilemeye ve buna bağlı mükellefiyetlere tabi tutulmayacaklardır.

5. Bu madde hükümleri, bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde kavranan vergilere uygulanacaktır.

Madde 25

KARŞILIKLI ANLAŞMA USULÜ

1. Bir kişi, Akit Devletlerden birinin veya her ikisinin işlemlerinin kendisi için bu Anlaşma hükümlerine uygun düşmeyen sonuçlar yarattığı veya yaratacağı kanaatine vardığında, bu Devletlerin iç hukukunda öngörülen müracaat usulleriyle bağlı kalmaksızın, durumu mukimi olduğu Akit Devlet'in yetkili makamına arz edebilir. Bu kişinin durumu 24 üncü maddenin 1 inci fıkrasına uygun düşerse, o zaman vatandaşı olduğu Akit Devlet'in yetkili makamına başvurabilir. Söz konusu müracaat, Anlaşma hükümlerine aykırı düşen vergilemenin tebliğini takip eden iki yıl içinde yapılmalıdır.

2. Söz konusu yetkili makam, itirazı haklı bulmakla beraber kendisi tatminkâr bir çözüme ulaşamadığı takdirde, bu Anlaşmaya ters düşen bir vergilemeyi önlemek amacıyla, diğer Akit Devlet'in yetkili makamıyla karşılıklı anlaşmaya gayret sarfedecektir.

3. Akit Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşmanın yorumundan veya uygulamasından kaynaklanan her türlü güçlüğü ve tereddütü karşılıklı anlaşmaya çözmek için gayret göstereceklerdir.

4. Akit Devletlerin yetkili makamları, bundan önceki fıkralarda belirtilen hususlarda anlaşmaya varabilmek için birbirleriyle doğrudan doğruya haberleşebilirler. Anlaşmaya varabilmek için sözlü görüş alış-verişi gerekli görüldüğünde, bu görüşme Akit Devletlerin yetkili makamlarının temsilcilerinden oluşan bir Komisyonda yürütülebilir.

Madde 26

BİLGİ DEĞİŞİMİ

1. Akit Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşma hükümlerinin yürütülmesi için gerekli olan bilgileri; bunun yanısıra bu Anlaşmayla uyumsuzluk göstermediği sürece; vergi kaçakçılığını önlemek için gerekli olan bilgiler de dahil olmak üzere, bu Anlaşma kapsamına giren vergilerle ilgili iç mevzuat hükümlerinin yürütülmesi için gerekli olan bilgileri değişime tabi tutacaklardır. Bilgi değişimi 1 inci maddeyle sınırlı değildir. Bir Akit Devlet tarafından alınan her türlü bilgi, o Devletin kendi iç mevzuatı çerçevesinde elde ettiği bilgiler gibi gizli tutulacak ve yalnızca bu Anlaşmada belirtilen vergilerin tahakkuk veya tahsilatına veya cebri icra ya da cezasına veya bu hususlardaki şikayet ve itirazlara bakmakla görevli kişi veya makamlara (adli makamlar ve idari kuruluşlar dahil) verilebilecektir. Bu kişi veya makamlar, sözkonusu bilgileri yalnızca yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda kullanacaklardır. Bu kişi veya makamlar, sözkonusu bilgileri mahkeme duruşmalarında veya adli kararlar alınırken açıklayabilirler.

2. 1 inci fıkra hükümleri, hiçbir surette Akit Devletlerden birini:

a) Kendinin veya diğer Akit Devletin mevzuatına veya idari alışkanlıklarına uymayacak idari önlemler alma;

b) Kendinin veya diğer Akit Devletin mevzuatı veya normal idari işlemleri çerçevesinde elde edilemeyen bilgileri sunma;

c) Herhangi bir ticari, sınai, mesleki sırrı veya ticari işlemi aleni hale getiren bilgileri veya aleniyeti kamu düzenine aykırı düşen bilgileri verme;

yükümlülüğü altına sokacak şekilde yorumlanamaz.

Madde 27

DİPLOMASİ VE KONSOLOSLUK MEMURLARI

Bu Anlaşmanın hiçbir hükmü, diploması ve konsolosluk memurlarının devletler hukukunun genel kuralları ve özel anlaşma hükümleri uyarınca yararlandıkları mali ayrıcalıkları etkilemeyecektir.

Madde 28

VERGİ İADELERİ

1. Bir Akit Devlette kaynakta tevkif yoluyla alınan vergiler, sözkonusu vergilerin tahsilat hakkının bu Anlaşma hükümlerinden etkilenmesi halinde, mükellefin veya mükellefin mukim olduğu Devletin talebi üzerine iade edilecektir.

2. Vergi iadesine ilişkin talepler, iadeyi yapmakla yükümlü Akit Devletin vergi iadesine ilişkin mevzuatında öngörülen belirlenmiş zamanlar içinde yerine getirilecek ve bu Anlaşmada sağlanan indirimlere ilişkin uygulamaya hak kazanılması halinde de, mükellefin mukim olduğu Akit Devletin gerekli koşulların varlığını teyit eden resmi bir belgesi eklenecektir.

3. Akit Devletlerin yetkili makamları, bu maddenin uygulama şeklini, bu Anlaşmanın 25 inci maddesine göre, karşılıklı anlaşma yoluyla tespit edeceklerdir.

Bölüm VI

SON HÜKÜMLER

Madde 29

YÜRÜRLÜĞE GİRME

1. Akit Devletlerden herbiri, bu Anlaşmanın yürürlüğe konulması için öngörülen işlemlerin tamamlandığını diğerine bildirecektir. Bu Anlaşma, bu bildirimlerden sonuncusunun alındığı günü takip eden ikinci ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

2. Hükümleri, bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği yılı izleyen takvim yılın Ocak ayının birinci günü veya daha sonra başlayan herhangi bir vergilendirme dönemine ilişkin vergilere uygulanacaktır.

3. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İtalya Cumhuriyeti Hükümeti arasında 29 Eylül 1981 tarihinde Ankara'da imzalanan ve onay belgeleri teati edilen deniz ve hava taşımacılığında sağlanan gelirlerin çifte vergilendirilmesini önlemeye ilişkin mevcut Anlaşma yürürlükten kalkacak ve bu maddenin 2 nci fıkraya hükümleri uyarınca bu Anlaşmanın uygulanacağı vergiler yönünden hüküm ifade etmeyecektir.

Madde 30

YÜRÜRLÜK DEN KALKMA

Bu Anlaşma, Akit Devletlerden biri tarafından feshedilinceye kadar yürürlükte kalacaktır. Akit Devletlerden biri, Anlaşmayı, Anlaşmanın yürürlüğe girme tarihinden itibaren beş yıllık bir süre geçtikten sonra, herhangi bir takvim yılının bitiminden en az altı ay önce diplomatik yollardan fesih ihbarnamesi vermek suretiyle feshedebilir. Bu durumda Anlaşma, fesih ihbarnamesinin verildiği yılı izleyen yılın Ocak ayının birinci günü veya daha sonra başlayan herhangi bir vergilendirme dönemine ilişkin vergiler için hüküm ifade etmeyecektir.

Bu hususları teyiden, iki Devletin tam yetkili temsilcileri bu Anlaşmayı imzaladılar.

Türkçe, İtalyanca ve İngilizce dillerinde, her üç metin de aynı derecede geçerli olmak üzere, Ankara'da, 27 Temmuz 1990 tarihinde iki örnek düzenlenmiştir. Ancak tereddüt halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA

ALİ BOZER
DIŞİŞLERİ BAKANI

İTALYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA

GIANNI DE MICHELIS
DIŞİŞLERİ BAKANI

PROTOKOL

Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti arasında gelir üzerinden alınan vergilerde çifte vergilendirmeyi önleme ve vergi kaçakçılığına engel olma Anlaşmasını imzalayan taraflar, aşağıdaki hükümlerin Anlaşmanın bir bölümünü oluşturduğu hususunda anlaşmışlardır.

I. 4 üncü Maddeye Ek:

4 üncü maddenin 1 inci fıkrasının ikinci cümlesi hükümlerine ilişkin olarak, Akit Devletlerin birinde dar mükellef statüsüne tabi olan bir kişi, bu Anlaşma yönünden o Devlette mukim kabul edilmeyecektir.

II. 7 nci Maddeye Ek:

7 nci maddenin 1 inci fıkrasıyla ilgili olarak, bir işyerinden yapılan mal veya ticari eşya satışının aynısı veya benzerinin gerçekleştirilmesinden veya diğer ticari faaliyetlerin aynısı veya benzerinin yürütülmesinden elde edilen kazanç, bu işyerine atfedilebilir. Ancak bunun için bu işleme, işyerinin bulunduğu Devlette vergiden kaçınma amacıyla başvurulduğunun kanıtlanması gerekir.

III. 7 nci Maddeye Ek:

7 nci maddenin 3 üncü fıkrasıyla ilgili olarak, (gerçek harcamaların geri verilmesi hariç) işyerince, teşebbüsün merkezine veya diğer bürolarına ihtira beratı, patent veya diğer hakların kullanılması karşılığında yapılan gayrimaddi hak bedeli, ücret veya diğer benzeri ödemelerin; verilen hizmet veya yönetim karşılığında ödenen komisyonun veya bankacılık teşebbüsünün durumu hariç olmak üzere, işyerine ödünç verilen paralar karşılığında faiz olarak yapılan ödemelerin indirilmesine müsaade edilmeyecektir.

IV. 7 nci Maddeye Ek:

7 nci maddenin 3 üncü fıkrasıyla ilgili olarak, "işyerinin amaçları için yapılan giderler" ifadesi, işyerinin faaliyeti ile doğrudan doğruya bağlantılı giderleri ifade eder.

V. 10, 11 ve 12 nci Maddelere Ek:

"Gerçek lehdar" teriminin, bir üçüncü ülke mukiminin Türkiye veya İtalya'dan elde ettiği temettü, faiz ve gayrimaddi hak bedelleri açısından bu Vergi Anlaşmasından yararlanmasını önleme yönünde yoruma tabi tutulacağı, ancak bu sınırlamanın, Akit Devletlerin mukimlerini de kapsayacak şekilde uygulanmacağı hususunda anlaşılmıştır.

VI. 10 uncu Maddeye Ek:

10 uncu maddenin 3 üncü fıkrasıyla ilgili olarak, Türkiye açısından temettülerin, yatırım fonu ve yatırım ortaklıklarından elde edilen gelirleri de kapsadığı anlaşılacaktır.

VII. 25 inci Maddeye Ek:

25 inci maddenin 1 inci fıkrasıyla ilgili olarak, "iç mevzuatta öngörülen usullere bakılmaksızın" ifadesi, başvurunun bu anlaşmaya göre yapılmayan bir vergi tahakkukuna ilişkin olması halinde, her halükarda ihtilafların çözümü hakkında önleyici mahiyet arz eden milli usullerin bir alternatifi olmadığı yönünde anlaşılacaktır.

VIII. 28 nci Maddeye Ek:

28 inci maddenin 3 üncü fıkrasının, bu Anlaşmanın vergileme konusunda sağladığı indirimlere ilişkin diğer uygulamaların yerine getirilmesi bakımından Akit Devletlerin yetkili makamlarını etkilemeyeceği anlaşılmıştır.

Bu hususları teyiden, iki Devletin tam yetkili temsilcileri bu Protokolü imzaladılar.

Türkçe, İtalyanca ve İngilizce dillerinde, her üç metin de aynı derecede geçerli olmak üzere, Ankara'da, 27 Temmuz 1990 tarihinde iki örnek düzenlenmiştir. Ancak tereddüt halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA
ALİ BOZER
DIŞİŞLERİ BAKANI

İTALYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA
GIANNİ DE MICHELIS
DIŞİŞLERİ BAKANI